The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper for H E H The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

సం॥చందా రూ ౭-౦-౦
అర్థ ,, ,, ౩-౧౨-౦
విడి ప్రతిక ౦-౧-౪

హైదరాబాదు, (దక్కన్)

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD Dn) MONDAY 29 1-1934

ఒక వారము తరువాత ప్రాతపత్రిక కోరినచో వెలకు పరిమితి లేదు

సంపుటము ౭ } శా॥ శ ౧౮౫౫ శ్రీముఖనామ సం॥ మాఘ శు॥ ౧౪ సోమవారము ౨౭-౪-౧౩౪౩ ఫ { సంచిక ౭౩

కాకతీయ సామ్రాజ్య పతనము

[కొండపాక కనకయ్య]

ఆంధ్ర సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించినంతవరకు ఓరుగల్లు పూర్వకాలపు పేరెన్నికగన్నది. మహారాజశ్రీ చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారి ఆంధ్రుల చరిత్రములో ప్రతాపరుద్రుని పరిపాలనాకాలము 1295 నుండి 1321 యని వ్రాసిరి. కాని నూతనముగ దొరికిన యాధారములను బట్టి ప్రతాపరుద్రుని పరిపాలనాకాలము 1296 నుండి క్రీ॥ శ॥ 1323 లేక 4 యని బోధపడుచున్నది. క్రీ॥ శ॥ 1295 లేక 1296 లో రుద్రమదేవి పరమపదించెను. అందువల్ల క్రీ॥ శ॥ 1296 లో ప్రతాపరుద్రుడు కాకతీయ సామ్రాజ్యమునకు చక్రవర్తియైయుండవలెను. అంతియకాక మలికాఫూరు మొదలగు గొప్ప మహమ్మదీయ దండయాత్రికులు దండెత్తుటయు, మహమ్మదీయ చరిత్రములలో ఆంధ్రుల చారిత్రకవిషయములు పరీంచుట కవకాశము లభించుచున్నది. ఆయనను ఇచ్చట వ్రాయబూనుకొనిన విషయము ప్రతాపరుద్రుని పరిపాలనా కాలముకాదు. కాకతీయ సామ్రాజ్య పతనమునకు ముఖ్యకారణములేవనగా నింపవలసి యున్నది. రెండవవిషయము కాకతీయసామ్రాజ్యము క్షీణించుట వానితో ఆంధ్రుల స్వాతంత్ర్యమడుగంటుటయు రాజ్యము బహమనిరాజ్యములో కలిసిపోవుట.

ఆంధ్రములలో దుర్మదుడని భావింపబడిన ప్రతాపరుద్రుని పవిత్రనామమును యాలకింపని యాంధ్రుడుండడు. ప్రతాపరుద్రుడు సామ్రాజ్యభారము వహించి, అమోఘ రాజనీతి, కౌశల్యముచే తద్రాజ్యాభివృద్ధికై సర్వవిధముల ప్రయత్నించి త్రిలింగ ద్రావిడాంధ్రదేశములను క్రమము తప్పనటుల త్రిప్పుచు ప్రజల ప్రతాపములతో పరిపాలించుచు శత్రువుల దండయాత్రలనుండి సదా సామ్రాజ్యమును గాపాడెను.

ఇతరేతర రామచంద్రదేవుడు, రామదేవుడని ప్రసిద్ధిచెందిన [క్రీ॥ శ॥ 1271 1350] యాదవరాజు దేవగిరిని రాజధానిగ జేసికొని పాలించుచుండెనని మొల్లరు తెలిపిన విషయమే. ఇతడు ప్రతాపరుద్రునకు సమకాలికుడు. సుల్తాను అల్లాయుద్దీను క్రీ॥ శ॥ 1294 లేక 694 హి లో దేవగిరిపై దండెత్తెను. అసమానైశ్వర్యములతో తులతూగుచున్న ఓరుగల్లు కాకతీయ సామ్రాజ్యాభివృద్ధి యోన్నతల యాలకించెను. దేవగిరిరాజగు రామచంద్రదేవుడు ఓడిపోయెను. దేవగిరి మహమ్మదీయుల స్వాధీనమయ్యెను. అంత మహమ్మదీయులు దేవగిరి సహాయమునగోరి ఓరుగల్లుపై దండెత్త ప్రయత్నించుచుండిరి. అంతేయుగాక దేవగిరి యాదవరాజులు ఓరుగల్లుపై దండెత్తినప్పుడు యాదవులోడిపోవుటవలన యాదవులకు కాకతీయులకు బరస్పరము జనించిన ద్వేషము ఇందుకనుకూలించెను. అల్లాయుద్దీను క్రీ॥ శ॥ 1308 లో మలికాఫూరును బంపెను. కాని మహమ్మదీయులోడిపోయిరి. మరల మలికాఫూరు క్రీ॥ శ॥ 1309 లో దండెత్త ప్రతాపరుద్రుడు సంధిచేసికొనెను.

అల్లాయుద్దీను క్రీ॥ శ॥ 1316లో చనిపోయెను. 1323లో ఉలుగ్‌ఖాన్ అని ప్రసిద్ధిచెందిన అల్లాఫుఖాన్ ఓరుగల్లుపై దండెత్తెను. "కాకతీయ సామ్రాజ్యము భగ్నమగుకాలము సమీపించెను. ఈశ్వరాజ్ఞ నెవ్వరు గడువజేయగలరు? మీరు పద్మనాయకులకు అంతఃకలహములు మెండయ్యెను. కాన సామ్రాజ్యములో నెంతమాత్ర మైకమత్యము లేకుండెను. అంతియకాక ప్రసిద్ధ సేనానాయకుడు లిడిపడుకేక్రీ॥ శ॥ 1323 లో జరిగిన యుద్ధములో మరణము నొందిరి. కలిసిన ... ... దక్కినసుటకు, రెండవసారి క్రీ॥ శ॥ 1323లో మరల మహమ్మదీయులు దండెత్తిరి. వీరపాండురాజు, బాచిరెడ్డి, ... స్వామి దండనాయకులైన సుప్రసిద్ధ సేనానాయకులు తమతమ ప్రతాపములను యుద్ధభూమిలో కనబరచిరి. కాని ఆంధ్రులోడిపోయిరి. ప్రతాపరుద్రుడు పట్టుబడెను. ఢిల్లీకి గొనిపోబడెను. చరిత్రకారులు వ్రాయునటుల క్రీ॥ శ॥ 1323 ... ... తనువుజాలించెను. కాని నూతన పరిశోధనలవలన యాభాగపడినదో క్రీ॥ శ॥ 1323 లేక 1324 లో లేక 1246 శాలివాహనశకములో ఇది జరిగియుండునని స్పష్టపడుచున్నది.

ఇట్లు [illegible] కాకతీయుల నిర్మూలించిపోయెను. ప్రతాపరుద్రుని సామ్రాజ్యము కొన్ని భాగములలో విభాగించెను. [illegible] ... నాయకుల నిర్లక్ష్యము ... [illegible] ... కొంచెపురము, ... [illegible] ... రాజ్యము ... [illegible] ... గోదావరి కృష్ణా గుంటూరు ... [illegible] ... భాగములను, ... [illegible] ... ప్రతాపరుద్రుని ... [illegible] ... రుద్రునితో యంతరించిన ... [illegible] ... కాకతీయ ...

ధము స్పష్టపడును. కాకతీయ సామ్రాజ్యము ఛిన్నా భిన్నమగుచుండెను. ప్రతాపరుద్రుడు రాజ్యమును, గొప్ప భాగములుగ విభజించి ప్రతిభాగమునకు ప్రతినాయకుల నిర్ణయించెనని చెప్పియుంటిమి కదా! ఇట్లు ప్రతిభాగమునకు నిర్ణయింపబడిన ప్రతినాయకులు రాజ ప్రతినిధులు, సైన్యాధిపతులు, మండలాధికారులు తమతమ స్వాతంత్ర్యములను ప్రభువులమని ప్రకటించిరి. ఆంధ్రదేశములోని కొన్ని ... ... మహమ్మదీయుల స్వాధీనమయ్యెను. ఢిల్లీ ... ... క్రీ॥ శ॥ ౧౩౩౬ ... ... సామ్రాజ్య లక్ష్మి తమతో విజయనగరమునకు గొనిపోయి విజయనగర సామ్రాజ్య స్థాపకులైరి. ఇట్లు ప్రతాపరుద్రునితో ఆంధ్రభూమి ప్రాభవ జీవకళ ఆంధ్ర ప్రతాపతేజము సైన్యబలము ధనబలము, దైవబలమంతయు నడుగంటెను. కాకతీయ సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నమయ్యెను. రేచర్ల పద్మనాయకులలోను మహమ్మదీయులలోను పరస్పర ద్వేషాద్వేషములు ప్రబలుటచే వారి అంతఃకలహములో నుండిరి. సామ్రాజ్య క్షీణానంతరమున ప్రజలు అష్టకష్టములపాలైరి. నాయకులు తమతమ స్వాతంత్ర్యమును జాటించుటకు రక్తప్రవాహముల పారించిరి. వేయేల ప్రతాపరుద్రుడెంత నటవాచతురుడు, రాజ్యాంగ విషయములందు నిపుణుడు, అతిసార్వభౌముడు కారాగారవాసుడు కాక చీకటిచీకటి మనుమంతలో సామ్రాజ్యము క్షీణించెననిన ఆశ్చర్యమేమి యా?

తదనంతరము మహమ్మదీయులు దుర్గము నాక్రమించి రాజ్యమును పాలింపసాగిరి. సామ్రాజ్య సాంఘిక నాగరిక రాజ్యాంగ పరిస్థితులు, ఆచారములు, సాంప్రదాయములు, అభిప్రాయములు, విశ్వాసములన్నియు నొక్కసారి అల్లకల్లోలములయ్యెను. నూతన ప్రభుత్వము గిలకొనుటను వింతగొల్పుచుండెనట —

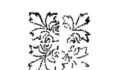
ప్రతాపరుద్రుని అనంతరము సామ్రాజ్య చరిత్రను వ్రాయుటకు నాడు వ్రాయబడిన చరిత్రము లేనను, శాసనములైనను లేవు. నాటివారి నెరి విషయములన్నియు అంధకారబంధురమైయున్నవి. మహారాజశ్రీ హీరానందశాస్త్రిగారు వ్రాయుచున్నారు. మహారాజశ్రీ రాయబహద్దూర్ వి వెంకయ్యగారి ననుసరించిన గోదావరిజిల్లాలోని, ఉప్పరపల్లి శాసనము వలన ప్రతాపరుద్రునికి జుట్టుమ్మయను పుత్రుడుండెనని బోధపడుచున్నది. సర్ వాల్టర్ ఎలియట్ Sir Walter Ellioh దొరగారు ప్రతాపరుద్రుని కొమారుడు వీరభద్రుడని వ్రాయుచున్నాడు. స్థానిక చరిత్రములలో వీరభద్రుడనియే వ్రాయబడియున్నారు. ఇతడే తండ్రి మరణానంతరమున సింహాసనారూఢుడై దేశకాల పరిస్థితుల ననుసరించి రాజ్యభ్రష్టుడై కొండవీడు ఆమ్రగ్రామమును ప్రవేశించి, జ్ఞానధ్యానము లలో జీవనము గడిపి స్వర్గగామి యాయెనని యూహింపబడుచున్నది. సెవెల్ (Swell) దొరగారు ప్రతాపరుద్రుని అనంతరము అతని పుత్రుడు కృష్ణుడు సింహాసనము నలంకరించెనని విశ్వసించుచున్నాడు. ఈవిషయమునే ఫెరిష్తా తన చరిత్రము, తారీఖ్‌ఫెరిష్తాలో వ్రాసియున్నాడు. కాని ఫెరిష్తా కృష్ణుడేయని కృష్ణనాయకుడని వ్యవహరించుటచే చక్రవర్తి పుత్రునను వాదము నెట్లు చేయుట సమంజసముగాదు. గనుక శ్రీయుత చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు వ్రాయుచున్నారు. కాని సెవెల్ దొరగారూహించినటుల నాటికే సామ్రాజ్యము క్షీణించి, విచ్ఛిన్నమగుటచే సార్వభౌముని పుత్రుడు నాయకుడని వ్యవహరింపబడెనట ప్రమాదముకాదు. కాకతీయ సామ్రాజ్యము పదునాల్గవ శతాబ్దారంభమున ౧౩౨౩ వ సంవత్సరమున క్షీణించెను. నూటయేబది సంవత్సరముల తర్వాత క్రీ॥ శ॥ ౧౫౭౦ లో ఫెరిష్తా అహమదు నగరములో జనియించి ... ... యట్టి సుప్రసిద్ధ చరిత్రకారుడు ఇంత ... వరకు అన్యదేశీయుడు కాకతీయ చక్రవర్తి కాదు కృష్ణనాయకుని గూర్చి ... ... చరిత్రము విశ్వసనీయమని తెల

చిన ప్రమాదమేమియును లేదు ... ... చరిత్రములలో ... ... మున్నారు.

ఇతనియభిప్రాయ మనుసరించినచో ప్రతాపరుద్రుని అనంతరము కృష్ణనాయకుడు రాజయ్యెను. ఓరుగల్లు ... ... (కాని అట్లే ... ...) కృష్ణనాయకుడు మహమ్మదీయులకు గొప్ప ... ... మహమ్మదీయ ప్రతినాయకులు ఓరుగల్లులో నిర్మూలింపబడిరి. స్వల్పకాలములో మహమ్మద్ బీన్ తుగ్లకు క్రీ॥ శ॥ ౧౩౫౧ లో ఢిల్లీ సామ్రాజ్యమునకు చక్రవర్తి యయ్యెను. దక్కను అమీరులను ... ... తిరస్కరించి తమతమ స్వాతంత్ర్యమును జాటించిరి. గుల్బర్గాలో బహమనీరాజ్యము క్రీ॥ శ॥ ౧౩౪౭ లో స్థాపింపబడెను. బహమనీ రాజ్యము స్థాపింపబడెనని దేవగిరి రామచంద్రదేవుని (రామదేవుని) కుమారుడు శంకరదేవుడు క్రీ॥ శ॥ ౧౩౪౪ లో స్వతంత్రుడయ్యెను. అంత క్రీ॥ శ॥ ౧౩౪౪ లోనే ద్వారసముద్రపు బాలల వీరభల్లుడు స్వతంత్రుడయ్యెను. కాబట్టి కృష్ణనాయకుడు కూడను ౧౩౪౪ క్రీ॥ శ॥ లో స్వతంత్రుడై తన స్వాతంత్ర్యమును జాటించెను. ఇట్లు కృష్ణనాయకుడు ఏకశిలానగరమును ప్రవేశించినపల పట్టాభిషిక్తుడయ్యెను. కాని చరిత్రకారులు వ్రాయునటుల కృష్ణనాయకుడు స్వల్పకాలములోనే యమసదనమునకేగెను.

మహారాజశ్రీ వెంకయ్యగారు, నాగదేవుడు లేక వినాయకదేవుడు ప్రతాపరుద్రుని పుత్రుడని వ్రాయుచున్నారు. కాబట్టి శాసనములకు యాధారములు చూపలేదు కాని యిద్ది ప్రమాణముకాదు అంతియేకాక పరిశీలించిన, నాగదేవుడు లేక వినాయకదేవుడు మహమ్మదుషా బహమనీ (౧౩౫౮ ను ౧౩౭౫) కి సమకాలికుడని పారశీకచరిత్రములలో వ్రాయబడియున్నది. అట్లాయిన క్రీ॥ శ॥ ౧౩౨౩ లో మరణించిన ప్రతాపరుద్రునకు బ్రతుకడెట్లుగును కాన నాగదేవుడు కృష్ణనాయకునికి సంబంధికుడై, అతని మరణానంతరమున రాజై యుండవలయును. నాడు ఒకవర్తకుడు మహమ్మదుషాకై గుర్రముల తెచ్చుచుండెనట. నాయనుసారముగ తెచ్చుచుండిన యుత్తమాశ్వములన్నిటిని మిక్కిలి రొఖ్ఖమిచ్చి వెలకు, క్రోవలో నాగదేవుడు [వినాయకదేవుడు] బలత్కారముగ గైకొనెనని మొహమ్మదుషా క్రీ॥ శ॥ ౧౩౬౨ లో నాలుగువేల గుఱ్ఱపురౌతులతో మహమ్మదుషా నారము దినములకు ఓరుగల్లు దుర్గమును సమీపించెను. వర్తకుల వేషము వేసికొని మహమ్మదుషా ద్వారమును సమీపించి, రక్షకభటులగు ప్రహరులాపినను, అతడు ఎదురుండిని, తన్నురుకు దోచుకొనిరి, రాజుతో ముఖాముఖి మాటుకొనవచ్చెనని వచించుచుండెను. ఇంతలో నాలుగువేల గుఱ్ఱపుదళములురాగ, ప్రతిహారులు ద్వారము తెలుపుటయు మాయులకు ప్రయత్నించిరి. కాని ప్రతిహారులు చంపబడిరి. షాహుషా క్షుద్ర కారణములచే మొదటిపడు మన్నవాడై రాజభవనము జొచ్చెను. అట్టితరి భోజనము చేయుచున్న వినాయకదేవుడు అసమాచారము నాలకించి, దుర్గములో రహస్యమార్గముగుండ పారిపోయెను. కాని దిగ్భ్రమ చెందిన పరుగెత్తుచుండి, పట్టుబడి చంపబడెను. అంతటితో కాకతీయసామ్రాజ్యము సమసించి బహమనీరాజ్యములో కలిసిపోయెను. ఎమీనుల్ హోసుషాషే శాసనములో వేయబడిన టులు చిత్రాపురాను క్రీ॥ శ॥ ౧౫౧౧ వ జనవరి ౧౫౦౪ లో, ఓరుగల్లును వశపరచుకొనెనని తెలియుచున్నది. అంత స్వల్పకాలములోనే ఖులితుబుషాచే యోడింపబడి మరల రాజ్యమును గోల్పోయెను.

ఇట్లు, పూర్వకాలమున ననమాన ఖ్యాతినొందిన ఆంధ్రసామ్రాజ్యము కాలగతమున నడుగంటెను.

and publish... ...rishna

పల్లెటూరి ప్రజలనివేదనము

కొండపాక వార్తలు

(స్వ వి)

కొండపాక ౨౧౮ యిస్ఫందారు స ౧౩౫౩ ఫ

అగ్నిప్రమాదముచే ౮ నెలల ఆడశిశువు మరణించుట

గడచిన ౧౯౪ జనవరి ౧౯౪౪ మతాబకు ౨ ౧౩ యిస్ఫందార్ స ౧౩౫౩ ఫసలి శుక్రవారం పగలు ౧౦ గంటల సమయమున కొండపాక గ్రామములో వేగరిపోచియను మాదిగయువతి వరికోతలుపు తీయుటకై పోవుచు ౮ నెలల తనచంటిబిడ్డను ఎత్తికొనిపోయి పొలము సమీపమున గడ్డి కప్పుడున గుడిసెలో ఒద్దిని పరుండబెట్టి ౨ వత్సరముల ప్రాయముగల మరొకబిడ్డను అచ్చట కావలయుంచి సమీపముననే వరికోలు పు తీయుచుండెను పదము ఎంటబిడ్డ తిండ్రముగు వేగరిమ ల్లెము అచ్చట చుట్టత్రాగుటకై జనముకతో కొద్దిగ నిప్పును జేంచెను వెంటనె వాడచ్చటనుండి వెళ్లిపోయెను తిరువ్యతి కావలియుండిన పెద్దబిడ్డ ఏమి తెలియనిదగుటచే అనిప్పుపై కొంత గడ్డవేయగ అది గాలిచె రగులుకొని గుడిసెమటు వ్యాపించి తుదకు గుడసె పొత్తగ అంటుకొని కాలుచున్నను వా సము అచంటబిడ్డను తీయువారచ్చట లేకైరి మంటచెప్పుడు ఆగుటవలన తల్లియు మరియు ఇదిరితరులు పొలములోనుండి పరుగెత్తుకొని వచ్చిరి కాని ధైర్యముతో శిశువును బయటకితీయ లేకుండిరి ఆసమయమున ఒకగొల్లడు చేరువనే గొర్రెలమేపుచుండగ వానిం బలమాలిరిగాని వాడు వచ్చిచూచి శిశువును అగ్నినుండి తప్పించునప్పుడు సర్కారువారివలన ఏదైన ప్రమాదము కలుగునను భీతిచె వెనుక పరుగెత్తిపోయెను తుదకు తల్లి యను వచ్చి ధైర్యముతో శిశువును బయటకిదీయ నెంచి గుడసెసమీపముచేరబోగ బానిముఖమునకు కొలదిమాత్రము నిప్పంటుకొనెను తన ప్రాణరక్షణకై యత్నించుచుండగ ౧ గంటల గుడసెఅంతయు కాలి భస్మమయ్యెను మరుసటిదినము గ్రామ కొత్వాలుగారు రిపోర్టుచె ఠాణా సబ్ యినస్పెక్టరుగారు సిద్ధిపేటనుండి వచ్చెన మా డపోయిన శవమును పరీక్షించి పంచనామా అనంతరము మిగిలిన శవమును పూడ్చుటకై సెలవిచ్చియున్నారని తెలియుచున్నది

శాత్రాద వైష్ణవ గురువుల రాక

గడచిన ౮ ౧౯౪౪ జనవరి మతాబకు ౮ ౧౩ యిస్ఫందారు తేది లక్ష్మీవారం గం ౧౦ అవియు శ్రీ శ్రీ శ్రీమహాజ్ఞా పరమహంస ఉభయ వేదాంతాచార్య జియ్యర్ స్వామి కిశపట్నం (శేషపురం) నుండి ఈగ్రామమునకు సంచారమై వేంచేసి తమ శిష్యవర్గమగు అచటి శాత్తాద వైష్ణవులకు కొందరికి స్త్రీ పురుషా బాలకు చక్రాంకిత ఉపదేశములు లభింపజేసి వారికైంకర్యముల పొందిరి ౧౦ దినము లిచ్చటనే యుండి తిరిగి తమస్వస్థానమునకు వేంచేయుగలరని యు వీరు ఎవాసదినములలో ఇచ్చటి శాత్తాద వైష్ణవులందు శాత్తాద వైష్ణవ వితంతు వివాహము ఇదివరలో జరిగిన శాస్త్రసమ్మతమగునా యని పృచ్ఛసేయగా పై ఆచార్యులవారు ఇట్టివివాహములు దూష్యములనియు శాస్త్రవిరుద్ధమనియు చెప్పుచు ముందు పరిశీలన చేయబడునని వక్కాణించియున్నారనియు తెలియవచ్చుచున్నది

౬ అంగుళముల ఆకు తేళ్లు

రంజాన్ పండుగ తాతీల్లు ముగిసినతర్వాత ౮ ౧౯ యిస్ఫందారు తేదిన ఇచ్చటి ప్రాథమిక పాఠశాల తెరువబడియుండెను యథాప్రకారము బాలుర సరియు ఉపాధ్యాయులు పాఠశాలలోనికి వెళ్లిచూడగ ౬ అంగుళముల పొడవు మరియు ౧ అంగుళము వెడల్పు గలిగిన ౨ పెద్దఆకుతేళ్లు గానబడియుండినను బాలురు మరియు ఉపాధ్యాయులు వానిని చూచి మిగుల ఆశ్చర్యమునొందిరి గ్రామస్థులందరకు తెలియుటకై బయట అంటవేసెరని తెలియుచున్నది

మహారాష్ట్రి జిల్లాల వార్తలు

ఔరంగాబాదు సరస్వతీ భవన పాఠశాల విజయము

ఇచ్చటి సరస్వతీభవన పాఠశాలలోని విద్యార్థుల హాకీ (స్టిక్‌బాలుజట్టు) పర్భణిలో జరుగుచున్న ఆటలపోటీకి కడు ఉత్సాహముతో వెళ్లి విజయవంతమై ఇటీవలనే తిరిగివచ్చిరి విద్యార్థివిషయములల్లో వరితనే శ్రేణ మేలనములందును ఈపాఠశాలవారు శ్రద్ధవహించుచుండుట సంతోషావహము.

(ఈపాఠశాల ప్రభుత్వమువారిది కాదు ఖానిగీ, దీనికి ప్రభుత్వమువారు ఇమ్దాదు యిచ్చుచున్నారు ఇది మిడిలు పాఠశాల మహారాష్ట్రి జిల్లాలలో నిట్టి పాఠశాలలు పలుతావులందుకలవు తెలుగు జిల్లాలలో నిట్టి యుత్సాహము ఇట్టి శ్రద్ధ సంస్థలు లేకుండుట శోచారకరము గో ప స)

ఉమ్రి (నైజాములో) బాబా మహారాజు జన్మదినము

ప్రతిసంవత్సరమువలె ఈసారికూడ ఇచ్చట బాబా మహారాజు అను మహారాష్ట్రి సాధుపురుషుని జన్మదినోత్సవము నాల్గుదినములు వైభవముగా జరుపబడినది ఊరేగింపులు నాటకములు జరిగినవి సుమారు ౧౦౦౦౦ మంది చుట్టుపట్టుల నుండి వచ్చి ఉత్సవమునుగాంచి ఆనందభరితులైరి

చార్ ఠాణాలో సూర్య నమస్కారములు

ఈగ్రామము జింతూరు తాలూకాలోనిది ఇచ్చట హనుమాన్ వ్యాయామశాల కలదు దీనిపక్షమున ప్రతిసంవత్సరమువలెనే ఈ సంవత్సరమునకూడ ౫౦౦౦౦ సూర్యనమస్కారములు చేయు సమారంభము జరిగినది వీనిలో చిన్నలు పెద్దలు బాలురు మున్నగు జనులందరు ఉత్సాహముతో పాల్గొనిరి ఇది నాల్గవ సాంగత్సరికోత్సవము తుదిదినమున సూర్యనారాయణుని పూజా పునస్కారము ప్రసాదస్వీకరణము జరిగినవి

ప్లేగు విజృంభణము

హైదరాబాదు మరెటెను పత్రికయొక్క హనుమకొండ విలేఖరి జనవరి ౨౧ వ తేదినాడు ఈ క్రిందివార్తను పంపినాడు

మట్టెవాడలో ప్లేగుబాధ చాలా అధికముగా నున్నది మట్టెవాడ యంతయు కాళీయైనది జనమంతయు వేరేశిబిరములకు పోయియున్నారు హనుమకొండ యంతయు ప్లేగుతో నిండియున్నపుడుకూడ దానికి అంత సమీపము నుండియు తప్పించుకొన్నట్టి లష్కరు బజారంతయు ఈసారి కాళీయైనది వింతఏమనగా ఎలుకలను తెగులకుండానే ప్లేగు మనుష్యులకు తెగులు ఎందుకనగా ప్లేగుకు మందుగాని ఏమియు లభించుటలేదు ఒక సంవత్సరము నుండి హనుమకొండలో ప్లేగు చెప్పబలము గానే యున్నది

జనగామ

జనగామకూడ ప్లేగుచే కాళీయై యున్నది ఊరినుండి క్యాంపులకు పోయినగాని ఆ క్యాంపులలో ప్లేగు తగులుట చె క్యాంపులను వదలవలసి వచ్చినది జనగామ సమీపమునందు రఘునాథపల్లి మొదలగు గ్రామములలోకూడ కష్టముగా నున్నది

ఆంధ్ర కేంద్రసంఘ ప్రచారకుల గృహ ప్రవేశము

సత్యనారాయణ వ్రతిం విందు

(ఒక విలేఖరి)

మిర్యాలగూడ ౧౮-౪-౫౩ —

నిజ ఎరాష్ట్ర ఆంధ్రజన కేంద్ర సంఘప్రచారకులగు శ్రీయుత మండ్రప్రగడ వెంకటేశ్వరరావు పంతులుగారు వేదము యిచ్చటకు భార్యాసమేతముగా విచ్చేసినారు వీరు తెనాలి వితంతుశరణాలయములో వివాహము చేసికొనెను వారలు యిచ్చటికి వచ్చి ఎటు యిదిరెడు యగుదు నూతనగృహప్రవేశము వచ్చిన తత్సందర్భమునవే వీరు సత్యనారాయణవ్రతమును జరిపి సనాతనవైదిక ధర్మ ప్రచారకమండలి సభ్యులు, సంఘసంస్కారాభిమానులును ఉత్సాహవంతులగు ఆంధ్ర మిత్రులు బంధువులు వచ్చెన వధూవరుల ఘనముగా ఉచితరీతి సంభావించిరి వితంతువివాహ విషయమున వధూవరులను సముచితరీతిని సత్కరించి వారికి తగు సహాయమును చేసిన పం రా శ్రీ గోపగిరి వెంకటరంగారావు దేశపాండ్యాగారు ఇంతేయు వందనములు ఎతద్వివాహ విషయమున శ్రద్ధచూపిన సంఘసంస్కారాభిలాష ప్రశంసనీయము మంచిపనివారికి వీరిజేయుట ఉత్సాహ జనకము

ఇట్లు
మత్తగాడి వెంకట నరసింహారావు

నల్లగొండ తాలూకాదారు నగరము వచ్చుట

హిందూ ప్రముఖులతో సంభాషణము

యాదగిరిని గూర్చియేనా?

[విలేఖరి]

హైదరాబాదు ౧౧-౪-౫౩

నల్లగొండ జిల్లా అవ్వల్ తాలుకుదారుగారు హైదరాబాదు వచ్చియుండగ కొందరు హిందూ ప్రముఖులు వెళ్లి వారిని దర్శించిరి విషయము ఏదియుగా తెలియలేదు కాని బహుశ యాదగిరిగుట్ట విషయము గూర్చి దర్శించియుండునని ఊహింపబడుచున్నది ఇంతవరకు యాదగిరిగుట్ట విషయము ఏమియు తృప్తికరముగా ఏర్పాటుకాలేదని యాత్రికులనుకొనుచున్నారు బి హనుమంతరావుగారు పగలు గుట్టపైననే యుండి రాత్రి వేళ ఉండక దిగివచ్చుచున్నారట వీరి గుట్టపైకి రావలని ఆజలాయినట్లు యీవరకు వార్త వచ్చియుండెను ఈయావత్ వెనుకటి ఆజయొక్క కార్యము కొంత తగ్గినట్లున్నది ముందు ఈవిషయమున గట్టి ఏర్పాటు జరుగవలసిన అవకాశము ఎ తరుని కలదు

౧౦ వ హైదరాబాద్ స్కౌట్ల క్యాంపు

౧౦ వ హైదరాబాదు స్కౌట్ల క్యాంపు జనవరి ౩వ తేది మొదలుకొని ౧౦ వ తేది వరకు సింగరేణి కొలరీసుకు చెందిన మైన్ల సమీపమునందు నొకచోట జరిగెను. ఈ క్యాంపును జరుపుటకు కావలసిన ఖర్చులన్నియు సింగరేణి కొలియరీసు లిమిటెడువారిచే భరించబడెను. అసిస్టెంటు ఆర్గనైజింగు కమీషనరగు పి. యస్. వాలెజానిగారు క్యాంపుచీఫుగా నుండెను. వారికి స్కౌటుమాస్టరగు కె. నారాయణరావు, రామనాథ్, యస్. పి. సి. డేవిడు సహాయులుగా క్యాంపులో నుండిరి అని ౧౦ తేదీన పత్రికకు ఒక విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

ప్రతిరోజును ఉపన్యాసములు ప్రాక్టికల్ క్లాసులు, ఆరోగ్యశాస్త్రమైన క్లాసులు జరిగెను. ఈత మొదలగునవి కూడ జరుపబడెను. ఆరోగ్య సంబంధమైన క్యాంపు చాలా తృప్తికరముగా నుండెను.

శుక్రవారమునాడు అందరిఫోటో తీయబడెను. తరువాతను సమాప్తము తీయబడెను.

ఎల్లందు బాలభట సంఘము

ఎల్లందు బాలభట సంఘముయొక్క ప్రారంభసభ జనవరి ౧౦ వ తేది శుక్రవారమునాడు జరిగెను. అసిస్టెంటు ఆర్గనైజింగు కమిషనరుగాగు ఆలీ మూజఫర్జాగారు స్కౌటు సంఘముయొక్క ఉద్దేశ్యములనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. సింగరేణి కొలరీసు యొక్క జనరల్ మేనేజరగు ఆర్. డబ్ల్యు. అండ్రూసుగారు పోషకులుగాను డాక్టరు పి. యం. లిటిల్‌గారు అధ్యక్షులుగాను, రెవరెండు యస్. పి. సి. డేవిడుగారు కార్యదర్శిగాను, జె. నారాయణరావు సహాయ కార్యదర్శిగాను, ఇట్లే ఒక కోశాధిపతియు ఒక స్కౌటుమాస్టరును ఎన్నుకొనబడిరి. కార్యనిర్వాహక వర్గమునందు మహమ్మదు గౌసు దీక్షగారును మహమ్మదు అబుల్ హసన్‌గారును, అన్వారుల్ హసన్‌గారును, ఎ. సుబ్బారావుగారును, రామగోపాలుగారును, పి. యస్. రామచంద్రరావుగారును, రామనాథ్‌గారును, యస్. పి. సేమ్యుయల్‌గారును, గంగాధరంగారును, యూసఫ్‌ఖాన్‌గారును, సి. హెచ్. రాజరత్నంగారును, సుందరంగారును ఎన్నుకొనబడిరి. అధ్యక్షోపన్యాసానంతరము ఎల్లందు తహసీల్దారగు గౌసుద్దీన్‌చే కృతజ్ఞతావందనము అర్పింపబడెను.

హింగోలి

ఇచ్చటికి హైదరాబాదు నుండి ప్రచారము ఆఫీసరు సేనలోనికి వాలంటీరులుగా నుండువారిని ఏర్పాటుచేసికొను అభిప్రాయముతో వచ్చి ౧౫-౨౦ మంది నియోగించుకొనిరి.

పట్నమున జరిగిన వ్యాయామముల పోటీకి ఫుట్‌బాలు, బ్యాడ్మింటను, హాకీ ఆటలలో పాల్గొనుటకు ఇచ్చటి యువకులలో అనేకులు వెళ్లి విజయులై తిరిగివచ్చిరి.

జాబులు

ఆంధ్ర బాలసరస్వతీ నిలయోద్ధరణ

నిర్మల

గోలకొండపత్రిక మాఘ శు॥ 3 గురువారమునాటి సంచికలో నొక మహాశయుడు బాలసరస్వతీ గ్రంథాలయము విషయమైయొక్క కొన్ని విషయములను ప్రకటించినందున గ్రంథాలయము తరఫునుండి యీదిగువ వ్రాయవలసివచ్చెను.

గ్రంథాలయము ౧౩౩౫ ఫసలీలో శ్రీయుత కే. రాఘవరావుగారు స్కూలుమాస్టరుగారు కొందరి స్కూలు పిల్లల సహాయముతో స్థాపించి తామే అధ్యక్షులుగానుండి నొక సంవత్సరము ... జరిపిరి. ఇంతలో ... బాలసరస్వతీయని నామము ... కొందరు ... ప్రయత్నములు ... గ్రంథాలయమునకు ... పంపిరి. ... గ్రంథాలయములో ... గ్రంథాలయమున ... పత్రికలు ... తీసుకొనవలెను ... సభలమునో ... కష్టపడినను ఫలితముతేక

ని తిలచి, సుమారు ౫౦౦ వందల పుస్తకములు లోకపెద్ద పెట్టెలో పెట్టి బీగముతగిలించి ఋషులు వేదములను గాపాడినట్లుగా కాపాడుచు నిట్లు పదిసంవత్సరములు జరిపిరి. ఇప్పుడిప్పుడే అనగా యెనిమిది మాసముల క్రిందట కొందరను మిత్రులముగ లసి గ్రంథాలయమును మరల నుద్ధరింపవలెనను యుద్దేశముచే ౧౩౪౫ ఫసలీ దై మాసములో మరల స్థాపించితిమి. ఇట్లు రెండుమాసములు గడచినతరువాత నొక బహిరంగసభ జరుపబడెను. అందులో శ్రీయుత వెంకట నరసింహశాస్త్రి అష్టావధానిగారు గ్రంథాలయముల వలన లాభములను సవిస్తారముగ నుపన్యసించిరి ఎన్నిక రెండు అంతరంగసభలు జరిపి నివేదిక యిట్లు వ్రాయబడెను.

గ్రంథాలయ పోషకులు

1 శ్రీయుత అంబయ్య సిద్ధాంతిగారు 2. శ్రీయుత రామచంద్రరావు వకీలుగారు 3 శ్రీయుత శ్రీనివాసరావు వకీలుగారు 4 శ్రీయుత సుదర్శనరావు వకీలుగారు 5 శ్రీయుత వెంకటరావు వకీలుగారు 6 శ్రీయుత నరసాగౌడు గారు అధ్యక్షుడు 7 కె నాగలింగస్వామిగారు సహాయాధ్యక్షుడు 8 పెంపి అంజిరెడ్డిగారు కార్యదర్శి 9 శ్రీయు ఆర్ రాములు (లైబ్రరేటర్) సహా కార్యదర్శి 10 ఆర్ బుచ్చిరామారావుగారు కోశాధిపతి 11, శ్రీయుత కె శ్రీనివాసరావు వకీలుగారు లైబ్రేరియన్ కే, నరహరరావు

కార్యనిర్వాహక సభ్యులు

1. శ్రీయుత టి. వి. రామచంద్రరావు స్కూల్‌మాస్టరుగారు 2. శ్రీయుత యన్. వి. నరసింహయ్యంగారు 3. శ్రీయుత యస్. భీమారావుగారు పి.డబ్ల్యు. డి. 4. అల్లాడి వరసిములుగారు 5. శ్రీయుత కృష్ణమూర్తి అయ్యంగారు.

బాలసరస్వతీ భజన సభాసదులు

శ్రీయుత ఎం. గోవిందరాజులుగారు అస్సిస్టెంటు మాస్టర్ 2. శ్రీయు పి. శేషగిరిరావుగారు సి. డబ్ల్యు. డి. 2. శ్రీయుత గోపాలరావుగారు స్కూల్ మాస్టర్ 4. శ్రీయుత గి. రాములుగారు 5. శ్రీయుత మాదాసు వెంకటేశంగారు.

గ్రంథాలయమునకు వచ్చు పత్రికలు

కృష్ణా, వినోదిని, దక్షిణభారతి, కన్యా, హిందూ, ఆంధ్రపత్రిక శ్రీయుత జి. వెంకటరావుగారు గ్రంథాలయమునకు యిచ్చెదరు, మరియు గోలకొండ అంబయ్య సిద్ధాంతిగారు, బులెటిన్ శ్రీయుత మౌ॥ అమీరలీ తాలూకదారుగారు

౨౨-౪-౪౫ }
నిర్మల }

ఇట్లు
కే. నరహరిరావు
(సెక్రెటరీ)

వివాహ మహోత్సవము

(ఒక విద్యార్థిమాం)

ఇసామియా బజారులోని విఖ్యాత వర్తకులగు శ్రీయుత తుంగరామన్నగారిగారి కుమారుని వివాహము మాఘ శు॥ ౧౦ గురువారమునాడు జరిగెను. శ్రీరామన్నగారు గొప్పసంపన్నులు. వీరి కుమారులగు సాంబయ్యగారు ప్రజాహిత కార్యములం దుత్సాహముకల యువకులు, నవీన భావములు కలవారు ఇట్టి కుటుంబమున వివాహము జరుగుసందర్భమున ముఖ్యముగా బాలికా వివాహము జరుగుచున్న సందర్భమున నగరములోని బాలికా పాఠశాలలకును ఇతరవిద్యాసంస్థలకును కొంత విరాళముల నిచ్చుట మంచిది. గోల్లబిడ్డీలోని బాలికా పాఠశాలను వీరికలసుతే జయప్రదముగా నడుపుచున్నారు. ఇదిగాక బాలికల ఉన్నత పాఠశాల, సరోజనీ బాలికాపాఠశాల మున్నగునవి కలవు. ఈసందర్భమున నిట్టివానికి ద్రవ్యసహాయ మొసగుట మంచి యుదాహరణము స్థాపించుటయగును. ముందిట్టి ఆచారము ఏర్పడుటకు మార్గము కలుగును.

ప్రబుద్ధాంధ్ర

ప్రబుద్ధాంధ్ర మాసపత్రిక. సంపాదకులు శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు. సంవత్సరచందా ఒకరూపాయి. ప్రాంకుపోటు. కళాభివర్ధనీపరిషత్తు, రాజమండ్రి

ప్రబుద్ధాంధ్ర ఆంధ్రమాసపత్రికలలో మంచిపేరుగల పత్రికయైయుండెను. కానిసంపాదకుల అనారోగ్యమువల్ల గతఏనిమిదేండ్లనుండి ఆగిపోయియుండెను. ఇప్పుడు తిరిగి ప్రారంభమైనదని తెలిసికొనుటకు మిగుల సంతోషించుచున్నాము ఇప్పుడు 5 వ సంపుటముయొక్క మొదటిసంచిక (1934 జనవరి)మాకార్యాలయ మలంకరించినది ప్రబుద్ధాంధ్ర నిరంతరాయముగా కొనసాగుగాక

ఈపత్రికయందు భాషాచారిత్రక విషయములు ఆధునికసాంప్రదాయముల ననుసరించివ్రాయబడుచిన్నికథలు, వివిధవిషయములు,కూర్చిన వ్యాఖ్యానసంపుటి మొదలగునవి కూర్పబడినవి పత్రికయందలి రచనలు చిత్తాకర్షణముగా నున్నవనుటకు సందేహములేదు ఆంధ్రోద్యమమును కూర్చియు, ఆంధ్ర గ్రంథాలయోద్యమమునుగూర్చియు, సంపాదకులరచనలు ఉత్సాహజనకములుగా నున్నవి ఈపత్రికయందు పద్యములప్రకటనమును వివాదాస్పదములగు రాజకీయసమస్యలను నిషేధించుట ఎంతయు సమంజసముగానున్నది

సమస్తాంధ్రులయభివృద్ధినిగోరు "ప్రబుద్ధాంధ్ర" ఈనిజాంరాజ్యములోని 70 లక్షల ఆంధ్రుల యభివృద్ధినిగూడ గమనించుగాక యనికోరుచున్నాము గో వ, సం

స్థానిక వార్తలు

ఆల్వాల్ యాత్ర

ఆల్వాల్ యాత్రసందర్భమున మహారాజా సర్ కిషన్ ప్రసాద్ బహదర్ యామీనుస్సుల్తానత్ గారు జనవరి ౨౭ వ తేది సాయంకాలము ౪½ గంటలకు ఆల్వాలులో ఆట్ హోం" నరిపుదు ఆల్వాలలోనే యున్నారు

బాబర్ మీర్జా

బాబర్ మీర్జాగారు కలకత్తాకు పోవుటకై జనవరి ౨౨ వతేది సోమవారమునాడు హాబ్‌షిగుడ స్టేషనువదలి ఢిల్లికి బోయినారు వారు మరల ౧౦ రోజులలో హాబిగుడకు చేరుకొనెదరు వారి పెండ్లి ఈనెలలో జరుగగలసినది మార్చిలో జరుగునట్లు మార్పుచేయబడినదని నమ్మకముగా తెలియుచున్నది

నవాబు జుల్కదర్ జంగు బహాదర్

మహఘనత నిజాంప్రభుత్వమునందు హోం సెక్రెటరీగారు నవాబ్ జుల్కదర్ జంగు బహాదర్ గారు జనవరి ౨౨ వతేదినాడు కొత్తఢిల్లీలో జామైమిల్లియాను దర్శించి అచట గురుకు విద్యాప్రచారమును చాల అభినందించి సుప్రసిద్ధము జామైయొక్క ఛాన్సలర్ గారు డాక్టర్ ఎం ఎ అన్సారిగారు నవాబ్ సాహెబ్ గారిని సత్కారముచేసిరి ఆసంస్థలో చేరనవారేగాక ఢిల్లీలో విద్యాశాఖకు సంబంధించిన ఇతరులును వచ్చియుండిరి

బ్రిటిష్ విద్యార్థుల రాక

బ్రిటిషుయూనివర్సిటీ విద్యార్థులుకొందరు పోయినవారములో బొంబయిలో దిగియుండిరి వారు ఇండియాలో సంచారముచేసి విశేషముల కనుగొనుటకై వచ్చిరి వీరు జనవరి ౨౫ వ తేదినాడు సికింద్రాబాదుకు వచ్చినారు సంస్థానాధిపులుగా వీరు గోల్కొండ బీదరు మొదలగు చారిత్రక ప్రదేశములను దర్శించిన పిమ్మట కలకత్తాకు పోయెదరు

గోలకొండ పత్రిక
శ్రీముఖనామ సంగి మాఘ శు॥ ౧౪
సోమవారము

మ. ఘ. వ. నిజాంప్రభువుగారి సహాయము

—(౦)—

మ ఘ వ నిజాంప్రభువుగారు ఇప్పుడు బీహారు బెంగాలు రాష్ట్రము లో భూకంపముచే బాధింపబడినవారి సంరక్షణార్థము రూ ౧౫౦౦౦ లను వైస్రాయి భూకంపనిధికి చెల్లింపబడవలసినట్లు కోరుచు ఫర్మానా నొకదా నిని జారీ చేసియుండుట మనరాష్ట్రములో ఇతరధనవంతులకు మంచి స్థితిలోనుండువారికిని అదర్శప్రాయము గా నుండగలదు ఇప్పటి భూకంపమువంటి ఉపద్రవములో కాలముచాలా ముఖ్యము హిందూపత్రిక చెప్పినట్లు సహాయముచేయుటలో ఆలస్యము మాపుట దానిని నిరాకరించినట్లేయగును ఇప్పటికే అత్యాలస్యమైన సహాయముకొరకై బీహారు బాధితులు ఎంతో అవసరపడియున్నారు

భూకంపము చే తక్కిన ప్రదేశము లన్నిటి కంటె అత్యధికముగా బాధింపబడిన ముజఫర్పూరు, మాంఘ్యిరు మొదలగు చోట్లనుండి చాలా దారుణ వార్తలు వచ్చుచున్నవి ఇండ్లన్నియు కూలగా ఏర్పడిన కుప్పలక్రింద మనుష్యశరీరములు పడి కుళ్లి దుర్వాసన అంతటను వ్యాపించియున్నదట ఇంతవరకును జేయవలసినదిని కొందరు ఉదారులు చేసినపిమ్మటగూడ ఇంకనుచాలాకుప్పలు తీసివేయవలసియున్నట్లు తెలియుచున్నది ఇండ్లు కోల్పోయి తప్పించుకొని బ్రతికినవారందరు చలిలో వానలో రాత్రింబవళ్లు గడపవలసివచ్చుచున్నది ఇండ్లు మిగిలియున్న దరిద్రులకైనను ఆయిండ్లు మరల ఎప్పుడో త్వరలో కూలునట్టిస్థితిలో యుండుటచే వారికిని క్రొత్త నివాసములవసరమే ఇంతేగాక యింగ్లు మొదలైనవి కూలుటలో గాయపడిన వారికి వైద్యసహాయమవసరమైయున్నది. ఇవంతయు యిట్లుండ కలరా బయలుదేరునేమో యను భయముకూడ వ్యాపించియుండుటచే దానిని రాకుండ అపుటకును ఏర్పాటు అవసరముగా నున్నవి మొత్తముమీద ఈ కష్టనివారణకు అతిమోరమైన బాధనుంచి తప్పించుకొన్నవారినుండి వారివారి శక్తికొలది సహాయము నపేక్షించుచున్నది

ఇప్పుడు వివిధరాష్ట్రములవారేగాక నేటి వివిధ దేశములవారు సహితము నిరిచావములను మంచి సహాయమును చేయుచున్నారు ఫ్రాన్సు ఇటలీ దేశము కూడ మాటలతో సానుభూతిని ప్రకటించుటయేగాక ద్రవ్యసహాయమునుకూడ చేయుచున్నవి ... సహాయము ... ప్రకటించుట ... గా, ... లో అవసరమగు ... మనరాష్ట్రము ... బీహారు సహాయము ... సహాయమును ... సహాయము చేయవలసియున్నదని ... అవధారణీయము.

భూమికిస్తీ, తకావీలపై సూళ్లబరాయిందా

తకావీల చెల్లించదలచిన వారికి వడ్డీ మాఫీ

—

మ ఘ వ ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞ

—

ప్రభుత్వ వార్తాలయమువారిట్లు తెలుపుచున్నారు — ఆర్థికదుస్థితి యింకను అట్లేయున్నది కాబట్టి మ ఘ వ నిజాం ప్రభుత్వమువారు ౧౩౪౩ ఫసలీలో అబీ ఖరీఫ్ కిస్తీలలో నిర్ణయించిన మాఫీగాక భూమ్యాదాయశాఖ ద్వారా జిల్లా అధికారులకు క్రొత్తయాజ్ఞలను సలహాలను పంపుటకు అనుగ్రహించినారు ఆ ఆజ్ఞల ప్రకారము జిల్లా అధికారులు భూములకు ... కోల్పోయిన రైతులకు భూమిని నిబంధనలు పట్టాలను మంజూరి చేయు విషయమున విధించు సాంప్రదాయమును పాటింపకయే ఆ భూములను వాపసు చేయవలెను అయితే అట్టి సాములు అప్పటికిని లభించునపక్షమునందే యిట్టి వాపసు చేయవలెను ౧౩౪౨ మరియు పోయిన ఫసలీలో చేసినట్లు ఈ ఫసలీలోను భూమిశిస్తు సగ్గమును తక్కావీ మొదలగు బాకీలను వసూలుచేయుట నిలిపియుంచవలెను ఈ ఫసలీలో విక్రయింగాని బాకీలను చెల్లింపదలచినరైతులు చెల్లించినదానిపై వడ్డీని చెల్లింపబడినట్లు లెక్క కట్టుకొనవలెను

సర్ఫెఖాసులో మాఫీలు

మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారి ఔదార్యము

—

"ఆర్థికదుస్థితి కారణముచే గత సంవత్సరము మ ఘ వ నిజాం ప్రభువుగారు సర్ఫెఖాసులో ౧౩౪౧ ఫసలీ అబీ, ఖరీఫుకిస్తులలో ప్రతి రూ ౧ లో ౪ అణాలను మాఫీని ౧౩౪౨ ఫసలీ అబీకిస్తులలో ప్రతి రూ ౧ లో ౪ అణాల బరాయిందాను అనుగ్రహించి యుండిరి ఆర్థికదుస్థితి యింకను అట్లే యున్నందువలనను, మరల మంచిస్థితివచ్చు సూచనలు కనిపించనందువలనను, మ ఘ వ ప్రభువుగారు సర్ఫెఖాసు రైతులబాధను తగ్గించుటకై మరల క్రిందిసౌకర్యములను మంజూరిచేయుటకు అనుగ్రహించినారు —

(౧) ౧౩౪౨ ఫసలీ అబీకిస్తులో బరాయిందా యుంచబడిన మొత్తములను (అనగా కిస్తుల ప్రతి ౧ రూపాయలో ౪ అణాలు), పూర్తిగా మాఫీచేయుట, మరియు

(౨) ౧౩౪౩ ఫసలీ అబీకిస్తీ ఫసలీలో అబీకిస్తీ లలో ప్రతి రూపాయలో ౪ అణాలును, ఖరీఫుకిస్తులలో ప్రతి రూ ౧ లో ౨ అణాలను "మాఫీచేయుట" అని ప్రభుత్వ వార్తాలయమునుండి తెలుపబడినది

వైస్రాయి భూకంపనిధికి మ. ఘ. వ. నిజాంగారి సహాయము

మ ఘ వ నిజాంగారు బెంగాలు బీహారు రాష్ట్రములలో యిపుడు భూకంపబాధితులకు సహాయము చేయుటకై వైస్రాయి భూకంపనిధికి రూ ౧౫౦౦౦ లను యివ్వవలసినదిగ ఆజ్ఞాపించుచు ఫర్మానుజారీచేసినారు

—

నాటకము

భక్తాగ్రేసరులారా! శ్రీపండరీక్షేత్ర నివాసియగు భక్తవరసింహం ఇట్లు తెలుపుచున్నారు మత్ప్రాంతమున బెజవాడ గ్రామస్థులు "శ్రీకృష్ణవిఠల ప్రసన్న" మహాయంత్రములని విక్రయించుచున్న విగ్రహాలు దేవస్థానంవారికేమియు సంబంధము లేదు, యీద్రవ్యము దేవస్థానంకు చెందునది కాదు కొన్ని గ్రామాదులలో దేవస్థానంవారే పంపిన యంత్రములు విక్రయించుచున్నారన్న విషయము అసత్యములు

మా ఆచార్యునివాక్యమేమనగా —విఠల్ నామమునకే మహత్తుకలదుగాని యంత్రమునకెంతమాత్రము మహత్తులేదు ద్రవ్యము సంపాదించుకొనుటకై విఠల్ మహాయంత్రమనియు, ప్రలోభజనమనియు, విఠలౌషధమనియు పేర్లిడి ద్రవ్యము సంపాదింపదగిన సులభమార్గమని యోచించి "శ్రీకృష్ణవిఠల్ ప్రసన్న మహాయంత్ర"ము విక్రయించుచున్నారు

ఈపైలెక్కమ్ము ౧౧౫ పైసలకు గిల్టుసామానులలో దొరకును ఇది దేవస్థాన సంబంధమని ఎవరు నమ్మ తలుపరాదు

గుల్ బాగ్ ... పెంట
హైదరాబాదు

ఇట్లు విధేయుడు
యాచకశేణి క్షేమ ...

యం, సి, సి. ఆట ప్రాయంగులు

సి. కె. నాయుడుగారి అద్భుత ప్రదర్శనము

యం సి సి జట్టువారు [illegible] కొలార్లు [illegible] చుండగా జరిగిన [illegible] పోటీ [illegible] మొదటి ఇన్నింగులో 194 పరుగులు చేసిరి. [illegible] గారు 68 పరుగులు [illegible] గాని అవుటుగావించిరి. యం సి సి వారు [illegible] 11-50 గంటలకు [illegible] ప్రారంభించిరి. [illegible] ఆట విరమింపబడు కాలమునకు 6 గురికి 218 పరుగులు గావించియుండిరి. మెచ్చెల్ 42, [illegible] 36 [illegible] పరుగులు చేసిరి. ఇప్పటికి యం సి సి వారు మొదటి ఇన్నింగులో 112 పరుగులును 2 వ ఇన్నింగులో 218 పరుగులు గావించియున్నారు. [illegible] జట్టు 1 వ ఇన్నింగులో [illegible] పరుగులు గావించియున్నారు.

యం, సి సి జట్టువారు [illegible] ఆటసాగించినపుడు [illegible] గారు ముష్తాక్ అలీ గారి బంతిని [illegible] హూనే [illegible] పట్టుకొనిరి. వారు అప్పటికి 36 పరుగులు చేసియుండిరి.

లాంగ్రిడ్జిగారు మెచ్చెల్ గారిని కలిసికొనిరి. వారిద్దరు [illegible] చాలా సమయము [illegible] ఆడుచుండిరి. [illegible] మిచ్చెల్ గారు యల్ బి [illegible] అంపయర్ [illegible] 120 నిమిషములు ఆట [illegible] మొత్తము [illegible] లాంగ్రిడ్జి 22 పరుగులతోను అవుటు కాకుండిరి.

[illegible] అమరనాథ్ గారు [illegible] మిచ్చెల్ గారు [illegible] యల్ బి [illegible] గారి అమరనాథ్ గారిని [illegible] కొట్టిన బంతిని [illegible] నాయుడుగారు [illegible] మిచ్చెల్ గారు 135 నిమిషములు [illegible] 4 బౌండరీలు [illegible] నాయుడుగారు [illegible] మిచ్చెల్ గారు అవుటుకాలేదు.

అమర్సింగు [illegible] పెరిటీగారిని యల్ బి గావించిరి. అమరనాథ్ గారు [illegible] అవుటు చేయు అవకాశము కలిగెను.

[illegible] గిరిగోరి [illegible] అవుటుగుటకు రెండుమారులు తప్పిరి.

టీకాలమువరకు యం సి సి వారు 2 వ ఇన్నింగులో 4 గురికి 150 పరుగులు చేసియుండిరి. [illegible] అమర్ నాథ్ గారి బంతిని ఒక [illegible] ఒక ఓవరులో 11 పరుగులు చేయుడెను. కాని అమర్సింగు గారు అద్భుతముగ [illegible] గారిని బౌలునే [illegible] అవుటుగావించిరి. 168 పరుగులపుడు 5 వ ఆటకాడు అవుటాయెను.

గిరిగోరి [illegible] ఆడుచుండిరి. [illegible] బౌండరీలు కొట్టిరి. [illegible] గిరిగోరిగారు ఒక [illegible] పరుగులు 200 అగుటకు 225 నిమిషములు పట్టెను. 200 పరుగులపుడు [illegible] బంతి [illegible] అమర్సింగ గారితో [illegible] మొదటిరోజునందు గావించిరి. 8 గురికి 98 పరుగులతో యల్. బి గావించిరి. (30-6-'9)

సాయంకాలము ఆట విరమింపబడు కాలమునకు [illegible] మొత్తము 6 గురికి 225 పరుగులు గావించియుండిరి. [illegible] 20 పరుగులతోను [illegible] 6 పరుగులతోను అవుటుకాకుండిరి.

జనవరి 25 వ తేది

యం సి సి మొయినుద్దవులా జట్లకు జరుగుచున్న [illegible] పోటీని చూచుటకు వచ్చిన ప్రేక్షకులు మొయినుద్దవులా [illegible] సంతోషకరముగ [illegible] మొదట 22 వ తేది [illegible] పక్షవాతమునకు [illegible] చూచుటకు [illegible] నిమిషములు [illegible]

[illegible] జట్టువారు [illegible] 2 వ ఇన్నింగును [illegible] ప్రారంభించిరి [illegible] అమరనాథ్ [illegible] మొదటి [illegible] బౌండరీలు కొట్టిరి [illegible] వెస్ట్ ఫాల్ గారు ఒక [illegible] [illegible] అవుటుగానే [illegible] ముష్తాక్ అలీ, [illegible] అమర్సింగు [illegible] నిమిషములు [illegible] 250 అయ్యెను. ఆటకాడు [illegible] 250 పరుగులపుడు వెస్ట్ ఫాల్ గారు ముష్తాక్ అలీ గారికి పట్టుబడి అవుటయిరి. 250 పరుగులకు 8 గురు అవుటయిరి.

అమర్సింగుగారి బంతిని ఓవరులో వెస్ట్ ఫాల్ గారు అవుటు గావించిరి. అదే ఓవరులో [illegible] కనియు [illegible] బౌలు [illegible] 4 పరుగులతో అవుటుగావించిరి. మధ్యాహ్నము 11-30 గం. 9 వ ఆటకాడు అవుటాయెను. అప్పటికి పరుగుల మొత్తము 264 అయియుండెను.

మధ్యాహ్నము మొయినుద్దవులా నవాబుకల్లి [illegible] స్మారకముగ ఆటకాండ్రు [illegible] రెండునిమిషములు ఆటమాని గౌరవమును చూపిరి.

యం సి సి జట్టు 2 వ ఇన్నింగును ముగించేయుటకు సి. కే నాయుడుగారు బౌలింగులో పలుమారులు [illegible] తుదిఆటకాడు అవుటుకాలేదు! నికొల్సు లెవెట్ గార్లు [illegible] పరుగులమొత్తము 228 అగునపుడు చేసిరి. 105 నిమిషములు కాలము ఆడిన [illegible] 50 పరుగులు చేసికొనెను. మధ్యా 12-30 గం పరుగుల మొత్తము 9 గురికి 208 అయియుండెను. అప్పటికి నికొల్సు 50 పరుగులతోను లెవెట్ 7 పరుగులతోను అవుటుకాకుండిరి.

[illegible] నాయుడుగారు యం సి సి జట్టు 2వ ఇన్నింగును లెవెట్ గారిని యల్ బి. గావించి 303 పరుగులను ముగియచేసిరి. నికొల్సుగారు 55 పరుగులతో అవుటుకాకుండిరి. [illegible] ఆటకాండ్రు తక్కువ పరుగులతో అవుటయినను నికొల్సుగారు [illegible] 55 పరుగులతో అవుటుకాకుండిరి. వారు 7 బౌండరీలుకొట్టగలిగిరి. మధ్యా॥ 3-35 గం॥ యం సి సి 2 వ ఇన్నింగు ముగిసెను.

మొయినుద్దవులా జట్టు 2 వ ఇన్నింగు

విజయమును గాంచుటకు 222 పరుగులు చేయవలసియుండె. 195 నిమిషముల వ్యవధితో మొయినుద్దవులా జట్టువారు 2 వ ఇన్నింగును మధ్యా 12-50 గం ప్రారంభించిరి. [illegible] మాల్, ముష్తాక్ అలీగార్లు ఆడుచూ మొదటి 10 పరుగులు 5 నిమిషములలో గావించిరి. [illegible] 15 పరుగులు గావించియుండిరి. అప్పటికి [illegible] మాల్ గారు 7 పరుగులతోను ముష్తాక్ అలీగారు 7 పరుగులతోను ఆడుచుండిరి.

మధ్యాహ్నము [illegible] గం మొయినుద్దవులాజట్టువారు 2వ ఇన్నింగులో 38 పరుగులు [illegible] అవుటయిరి. అమరనాథ్ గారు [illegible] నికొల్సు [illegible] 31 పరుగులపుడు [illegible] మాల్ గారు 15 పరుగులతో అవుటయిరి. అప్పటికి ముష్తాక్ అలీగారు 22 పరుగులతో అవుటు కాకుండిరి.

యం సి సి [illegible] మొయినుద్దవులా జట్టుకును జరిగినపోటీ [illegible] తక్కువ కలవరముతో ముగిసెను. యం. సి సి వారు [illegible] ఇన్నింగులో మధ్యాహ్న [illegible] గంటలకు [illegible] అవుటయిరి. నికొల్సుగారు అవుటుకాక [illegible] పరుగులు చేసిరి. మొయినుద్దవులా జట్టుకు [illegible] నిమిషములవ్యవధిలో [illegible] పరుగులు చేయవలసియుండెను. మొయినుద్దవులా జట్టు [illegible] ఆటకాండ్రు [illegible] సి. కె. నాయుడు [illegible] గార్లు ఆడి [illegible] పరుగుల [illegible] చెక్కెను. యం సి సి ఆటకాండ్రు [illegible] మొయినుద్దవులా ఆటకాండ్రు [illegible] పరుగులు చే [illegible] ఆటకాడు అవుటాయెను. కాని నాడి [illegible] పోటీ [illegible] సి కే నాయుడు గారు [illegible] అద్భుతసాహసముతో [illegible] నిమిషములలో [illegible] పరుగులు చేసిరి. [illegible] రెండు సిక్సర్లను 7 బౌండరీలను కొట్టిరి. [illegible] మొయినుద్దవులా జట్టు [illegible]

[illegible] మాల్ అమరనాథ్ గార్లు అవుటయినపిమ్మట [illegible] నాయుడు, ముష్తాక్ అలీ గార్లు [illegible] నిమిషములు [illegible] రెండు సిక్సర్లు [illegible] అప్పటికి ముష్తాక్ అలీ [illegible] నాయుడు గారు [illegible]

[illegible] నాయుడుగారి [illegible] బౌండరీ [illegible] కొట్టిరి [illegible] పరుగులు చేసిరి [illegible] 3 బౌండరీలు [illegible] మధ్యా [illegible] గంటలకు [illegible]

గా అటసాగినపుడు పరుగుల మొత్తము [illegible] గారు నిలకడతో ఆడుచు తాను [illegible] అవుటుకాక [illegible] నాయుడుగారు పదర్శన చేయ [illegible]

ఒకగంటసేపు ఎక్కువ సాహసముతో నాయుడుగారు ఆడి గరువాగని తన సాహసము [illegible] సిక్సరులు [illegible] ప్రేక్షకులకు వినోదము కలిగించిరి. [illegible] నిమిషములు [illegible] బౌండరీలు [illegible] నాయుడుగారు [illegible] పరుగుల [illegible] నాయుడుగారు [illegible] పరుగులతోను అవుట [illegible]

నాయుడుగారు [illegible] 30 పరుగులు [illegible] లేట్ కట్ [illegible] పరుగుల మొత్తము [illegible] నాయుడు [illegible] పరుగులతోను [illegible] పరుగులతోను అవుటుకాకుండిరి.

టీకాలము సాయంకాలము [illegible] గం. ఆట [illegible] పరుగులు [illegible] 20 నిమిషము [illegible] యం సి సి ఆటకాండ్రు ఆట [illegible] నాయుడుగారు [illegible] కొట్టుటకు [illegible] యం సి సి ఆటకాండ్రు ఆట చేయుచుండిరి. [illegible] గిరిగోరి గారికి పట్టుబడి [illegible] పరుగులతో అవుటయిరి.

అమర్సింగుగారుకూడా [illegible] మిచ్చెల్ గారికి పట్టుబడి అవుటయిరి. [illegible] సి కె నాయుడు గారు [illegible] మొయినుద్దవులా [illegible] ముష్తాక్ అలీ గారు [illegible] లాంగ్రిడ్జిగారు [illegible]

అపుడు సాయం 5-30 గంటలు అయియుండెను. యం సి సి ఆటకాండ్రు [illegible] బౌండరీ [illegible] మొయినుద్దవులా ఆటకాండ్రు అవుటుకాక [illegible] పరుగులు [illegible] మొయినుద్దవులా జట్టు విజయము గాంచుట అసాధ్యమని తోచెను.

అయినను సి యస్, నాయుడుగారు సాహసముతో [illegible] ఒక సిక్సరును కొట్టి [illegible] బౌండరీలు [illegible]

సి. కే నాయుడుగారు నికొల్సు [illegible] మిచ్చెల్ గారికి పట్టుబడి అవుటయిరి. సి కె నాయుడుగారు [illegible] నిమిషముల కాలము [illegible] పరుగులు [illegible] సిక్సర్లును 2 బౌండరీలను కొట్టిరి.

మొయినుద్దవులా జట్టు [illegible] విజయము [illegible] సి కె నాయుడు సి. యస్ నాయుడు గార్లు [illegible] అసాధ్యమని [illegible]

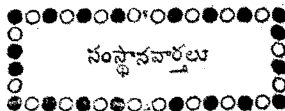
సి కె నాయుడుగారు [illegible] సి యస్ నాయుడుగారు [illegible] పరుగులతో [illegible]

ఈదినము కిక్కెటు [illegible] మొదట [illegible] హైదరాబాదు [illegible]

సాయం [illegible] మొయినుద్దవులా [illegible]

[illegible]

యం సి సి జట్టువారు [illegible] (శేషం)

కాశ్మీర పాలనా సంస్కారము

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

మైసూరులో విద్యాభివృద్ధి

విద్యాశాఖా నివేదిక

[illegible]

[illegible]

[illegible]

కాశ్మీరములో [illegible]

[illegible]

నేపాలు మహారాజుగారి కుమార్తెల మరణము

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

తిరువాన్కూరు రాకుమారి వివాహము

[illegible]

[illegible] ([illegible])

తిరువాన్కూరు మహారాజుగారి [illegible] వివాహము

[illegible]

యువ్హెహోర్

[illegible]

[illegible]

[illegible]

నర్సాపూర్ ఖరసంస్థానపతికి వైస్రాయిగారి ఉద్వాసన

బరోడాలో గాంధీటోపీల నిషేధము

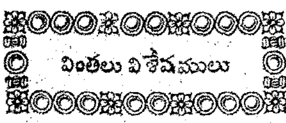
[illegible]

సంస్థాన పరిపాలనకు ఒక ఏజంటు

[illegible]

నరేంద్రమండలి విచ్ఛేదభయము

[illegible]

మునిసిపల్ సభ్యుని భార్య నీటితో జోపుట

[illegible]

[illegible]

[illegible]

నిరాయుధులు [illegible]

[illegible]

[illegible]

పాములవాలలో పాము కాటు

[illegible]

[illegible]

[illegible]

గర్భస్థ శిశువు, లింగము చెప్పగల కవి

[illegible]

మహాత్ముని సంచారము

[illegible]

భూకంపవార్తలు

భూకంపమువలన నష్టము

[illegible]

నష్టపడినవారికి సహాయములు

[illegible]

[illegible]

STAMP

Printed and published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad [Editor K. Balakrishna Reddy.

● ఉత్త్యాదిస్థ ●

— జాబులు

మాంస మీమాంస

(యమ మ కు)

మా చిత్రగుప్తుడు మాంసము కృష్ణుల ఆయు ధోటు వాస [illegible] మారీశా [illegible] అక [illegible] కొదల రా రక్షింపుడు రక్షింపుడు వైష్ణవులారా? మాంసాహారి మాంసాహి మాకీయుల్లా దారె మేవేశుయురు [illegible] కేకలు వేసినా డు పాపము ఎవరును పొయపడలేదు

యఅమం మాంసమదంలి పొరుషే యంచరుట్రివి॥ గర్భాక్షాఖాదన్తి కేశవా స్థానితో వాశయామసి"

అనగా, మనుష్యులారా నేను పచ్చిమాంసము వండిన మాంసము అన్ని విషము అగు మాంసము అను గ్రసించున్న వారిని నశింపచేయు చున్నానుఅని పరిమేశ్వరుని వాక్యము

ఇట్లే మాంసము తనివారి విషయమునగూడ తగినశిక్ష విధించియుండెవిలేన గదా కలౌపరాశరస్మృతిః కలియుగమున కు పరాశరస్మృతి ధర్మశాస్త్రము ప్రమాణము అశ్వాలంబం గవాలంబసపల పౌత్రకం" మున్నగునవి కలియుగమున నిషిద్ధములని పరాశరస్మృతి చెప్పుచున్నది

పాఠకులారా! క్షత్రియులు మాంసముతినుట వేదచోదితాచారము విధికృత్యమువిగదా? మాచిత్రగుప్తునివాదము క్షత్రియుడు మాంసము తినవలెను! లేనిచో నరకము సంభవించును స్వర్గములేదు రాజ్యము చేయుటకు రాదు మాంసము తిని నిరాహారుడై రాజ్యముచేసినచో ఈతిబాధలు గలుగును ప్రజలునశించిపోదురు సర్వనాశనమగునుకాన వశులు వధ్యములని నిర్ణయించి విధించిన వేదవాక్యముగాని శాస్త్రప్రమాణముగాని చూపగలిగినాడా! లేదు వారు న్నారు మీరు అనినారు ఆగ్రంధము లోయున్నది ఈగ్రంధములో యున్నది అనే సమాధానమేకాని మరేమియులేదు. చిత్రగుప్తా! ఒక్క మాట ద్రౌపది అయిదుగురు భర్తలను చేసుకొనినదిఅని భారతములో యున్నదిగదా? అయితేపాలుమాలుపోయి పన్నెండుమందిల పోషిపడుమను తెచ్చుకొని పదిమంది పెండ్లిచేసికొనక తక్కువచేసుకొని వడ్డితీర్చలేక నర్తన అమ్ముకొని వంటలవాడై పస ట్టకారాలు పడలేక ఓదేవుడాయని ఏడ్చు ఏక పత్నీవ్రతమని చెందుకోయి

భాగవతములో శ్రీకృష్ణుడు అష్టభార్యలేకాక పదహారువేలమందిని సాధారణస్త్రీలనుగూడ వివాహమాడి సాధనియున్నగదా? మనవారిద్దరు తక్కువదానినే చేసుకొని వాకిట తిన్నపాడు వండిపెట్టలేక వల్లవలు ఏవ్వుటవంటుకోయి?

వేదో మాంసుగు శ్లోకాలు మహాభారతము నే వేసెగల్పిపావని సంతరించు చున్నావు కావోడ!

ఈకాలమునర్రమువల పూర్వకాలమున పుస్తకములు అచ్చువేసి రిజపద్ధకాపీరైటు వేయువంపావలనసుసంస్కృతము సామాన్యభాష యగుటవలనను వీతఅధారము కల్పగాడు దానికి వీలగునటుల శ్లోకములనల్లి తాటాకులయందు వ్రాసిపెట్టుకున్నారు, బౌద్ధులకంటెను చార్వాకులకంటెను పూర్వనుమానాలు దూసులనువారు మదమాంసభక్షణులై తమకు వీలగునటుల్వ్రాసిపెట్టిరి ఇదియేకాదు వారిచెన్నిరో దురాచారములుగలవు ఇప్పటికిని దక్షిణాదిని మొక తెగగలదనియు ఒకపండుగరోజు కొంగాత్రాగి ఆతెగవారి స్త్రీలరవికెలన్నియు ఒకచో ప్రోగుచేసి కలిపి తలకొకరవిక తీసుకొని తమకువే స్త్రీరవికదొరకినదో ఆ స్త్రీతో సంభోగింతురనియు వాడుక అటువంటి మహాఋషులు వ్రాసినారుమా

మాంసముతినగూడదని ఒకచో నూరుశ్లోకములు వ్రాసిన మనువు మరొకచో తినవచ్చునని నాలుగు శ్లోకములు వ్రాయునా? లేక మనువు సాయంత్రము కల్లుత్రాగి కొన్నియు ఉదయము నిషాదిగి కొన్నియు వ్రాసాడా? గాన ప్రక్షిప్తశ్లోకములు దురాచారులను వామమార్గుల వ్రాతలు అంగీకారయోగ్యము కావు అయితే నేను చూపినవన్నియు ప్రక్షిప్తములే అంటేనేనేమిచేయుదు బాబా! అని విచారపడెదవేమో!సుమా వేదప్రమాణము ఒప్పుకొనతగినది అదిఅయినను భాష్యకారుల భాష్యము కాదుసుమా!అసలు మంత్రములను చూపుము! వేదములలో ప్రక్షిప్తము కవకాశములేదు దానిలోని అక్షరములు పదములు వాక్యములుఅన్నియు లెక్కతోయున్నవియువిఅన్నిటివలెపుస్తకములలోయెవరికి ఇష్టమువచ్చినట్లు వారు వ్రాయకుండా ఒకరివలన మరొకరు సంతచెప్పుకొని కంఠోపాఠముగా నేర్చుకొనుచు వచ్చినందువలనను ప్రక్షిప్తమున కవకాశము లేదు

పాఠకులారా! చిత్రగుప్తుడు వేదమంత్రమునుగాని కలియుగ ధర్మశాస్త్రమైన పరాశరస్మృతిలోని ప్రమాణమునుగాని చూపకపోవుటచేతను అతనిపక్ష మవలంబించి వ్రాసినవారొక్కరైనను లేకపోవుటచేతను చిత్రగుప్తుడు పరాజితుడైనాడు గనుక వారు అభివందన లేఖయు చిత్రగుప్తునికి సానుభూతిలేఖలను ఈక్రిందివారికడకు పంపుడు

C/o గోలకొండ

శిశురక్షణ

ఈగ్రంధమును రచించినవారు శ్రీమతి టి వరలక్ష్మమ్మగారు వీరు నాకు చిరపరిచితులు వీరిభర్త శ్రీయుత రామారావు పంతులుగారు వీరికయిదారు భాషలయందును గ్రంధములు రచింపగలిగినంతటి పాండిత్యముగలరు ఈవృద్ధదంపతులు స్వతంత్రజీవులు; పత్యాన్వేషకులు సంఘసంస్కర్తలు వీరాచిన్నతనమందు నేనును నావలెనె అనేక యువకులును తఱచు వీరి గృహమున కేగుచు వీరుగావించు హితబోధలు, నాంగుమ (స్త్రీవిద్య సంఘసంస్కరణ, పత్యాన్వేషణము ఇత్యాది విషయములయందు) కొంత జ్ఞానమును సంపాదించుకొనినవారము వీరి గృహమొక గురుకులముగానుండెడిది సంఘసంస్కరణాభిలాషులగుటచే సనాతనవాదులచె వీరికిబ్బందులు కలుగకపోలేదు ఈ వృద్ధదంపతులు పత్యముకొరకెయని యిబ్బందులకోర్చి తమకుమారునికి ఉన్నతవిద్యగరపి ఆదర్శకులయిరి వీరి పుత్రరత్నమొకడు M B B, S వైద్యడిగ్రీని పొంది సివిల్ సర్జన్ పదవియందున్నారు ఇదివీరిపట్టుదల ఫలితముగ సుఖజీవనమును గడుపుచున్నారు

ఈ యుపోద్ఘాతమంతయు వీరిగ్రంధమును ప్రకటింపించినది స్త్రీవిద్యావిహీనత మూఢవిశ్వాసముల చేత ఎందరెందరో శిశువులు పురిటియందే గ్రుడ్డుమిందుట చూచి తన్నివార్యటోపాయముగ కష్టనష్టములకోర్చి ముద్రింపించి యున్నారని తెలుపుటకే వరలక్ష్మమ్మగారు అనేక కాన్పులగన్న చల్లనితల్లి పరోపకారబుద్ధిచే పెక్కాలది పురుడులుపోయించి అనుభవమును సంపాదించిన వృద్ధనారీమణి కొమరితెయొక్క శాస్త్రజ్ఞానము ధర్మయొక్క శాస్త్రజ్ఞానము తనయొక్క అనుభవైజ్ఞత ఈగ్రంధమునందు క్రోడీకరించినదని చెప్పవచ్చును వరలక్ష్మమ్మగారీగ్రంధమును ప్రకటించి ఆంధ్రనారీమణులకే గాక ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు గూడ మహోపకారము చేసినారని చెప్పవచ్చును ఈగ్రంధము పిల్లలుగల ప్రతిఇంట నుండదగినదైయున్నది స్త్రీలేగాక పురుషులును చదివి విషయమును తెలిసికొనదగియున్నది నిజమున కిట్టిగ్రంధము ప్రతిబాలికా పాఠశాలయందును పఠనీయగ్రంధముగ నుంచదగియున్నది

డాక్టర్ ఎ జెం రమణయ్య

సంస్థానవార్తలు

దేవాసు మహారాజుగారి ౩౦ వ రోజు ఉపవాసము

దేవాసు మహారాజుగారి ఆరోగ్యాభివృద్ధి ఎట్టు వ్యవహారము యిక తెగకముందే సంస్థాన మహారాణిగారు ... కోశాగారమునకు ... వార్త తెలియగనే ... చినది జబ్బుమరల తిరుగబెట్టుచున్నది. మహారాజాగారు ౩౦ రోజు ఉపవాసముచేసి ... ఈ వ తేదిన ...

తిరువాన్కూరు మహారాజుగారి సోదరి వివాహము

ఈనెల ౨౧ వ తేదివాడు తిరువాన్కూరు మహారాజాగారి సోదరికి శ్రీమతి కార్తీక తిరునాళుగారికి గోదవర్మ రాజాగారి వివాహము వైభవముగ జరిగెను. ... వరుడు వధువు మెడలో కంచగా మహారాజాగారు ... వేసిరి. పిదప పెండ్లికుమార్తె యిచ్చిన పూలమాలను వరుడుత మెడలో వేసుకొనెను. తదనంతరము ... జరిగెను. మరునాడు సాయంకాలము మహారాజాగారు గొప్ప విందుచేసిరి.

కొచ్చిన్ లకు ... గారి ప్రయాణము

కొచ్చిన్ సంస్థాన మహారాజాగారు పిలుచుటచే డాక్టర్ బి. యస్. మూంజీగారు కొచ్చిన్ లకు శీఘ్రముగ బయలుదేరి ... వారములో పోవుదురు.

కొచ్చిను సంస్థాన శాసనసభా వ్యవహారములు

జనవరి ౨౧ వ తేది

రైతుల ఋణబాధ దీర్చుటకు సర్కారు సాహాయ్యము

ఈజనవరి ౨౧ వ తేదివాడు జరిగిన కొచ్చిను సంస్థాన శాసనసభా సమావేశములో ప్రభుత్వముచే నియమింపబడిన ప్రజలచే ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులు కొచ్చిను రాష్ట్రమందలి రైతుల దురవస్థను విశేషముగా తెలిపిరి. రైతులకు సర్కారువారి సహాయము సరిగా సమయమునకు కావలసినంత చేయుటలేదని వారు నొక్కిచెప్పిరి. న్యాయశాఖా మంత్రివర్యుడు (లామెంబరు) అందుకు సమాధానము చెప్పెను. ... అప్పులమీద వడ్డీ ... ప్రభుత్వమువారు శాసనము చేయుచున్నారని ... భూములను ఋణబాధలు ... సర్కారువారు ... లక్షల రూపాయల ఋణము ... తక్కువ వడ్డీకిచ్చి ... సాహాయ్యము ... త్వరలో చేయనున్నదని న్యాయశాఖా మంత్రివర్యుడు సభ్యులకు అభయమిచ్చెను.

జనవరి ౨౨

ముద్రణా నిబంధన సెలెక్టుకమిటీ విచారణ కంపబడుట

జనవరి ౨౨ వ తేది ప్రవేశ పెట్టబడిన చిత్తుచట్టము ... ముద్రణా నిబంధన ... ఈనిబంధన ఒప్పు ... పుస్తకములను ... ప్రభుత్వము ... అయితే ముద్రణాలయముల ... పత్రికల ... బ్రిటిషు యిండియాలో ముద్రణా ... శాసనము ... ఉదేశించి ... కొచ్చినురా ... చివరకు చిత్తు ... సెలెక్టు కమిటీవారి విచారణకు ... తీర్మానించిరి.

... సంతానము ...

"ప్రజాగార్డు జనవరి ౨౧ వ తేదిలో ... ఒక తీర్మానము ... సర్కారువారు ... అభిప్రాయము ... వైద్యశాఖయొక్క పెద్ద అధికారి ... తీర్మానమే ... సంపూరింపబడెను.

ఉద్యోగము లిచ్చుటకు ప్రత్యేక కమిటీని కోరుట

... తీర్మానములలో ... ముఖ్యమైనవి ... అందులో ఒకటి సంస్థానములో ఉద్యోగ యామకము చేయుటకు ప్రత్యేకము ఒక కమిటీ (పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను) ఏర్పరుపవలెనని ... ఉద్యోగులు ... ఉద్యోగము ఇచ్చుచుండుటచేత ... విద్యను ... ఉద్యోగము ఇచ్చుచు ... మార్చుట ... పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను ఒకటి కావలెననియు వాదించిరి. తీర్మానము సభవారిచే ఆమోదింపబడెను.

దివానుకు తోడు ముగ్గురు మంత్రులు

... ముఖ్యమంత్రి ... దివానుగారికి సహాయులుగ ముగ్గురు మంత్రులు ... ఉత్తరవాదులుగా ... నియమింపబడవలెనని, ... అవసరమును సమర్థించు ... సభ్యులు ... ఎంత ... అభివృద్ధికరములగు ... బ్రిటిషువారి అధికారమునకు లోబడిన రాష్ట్రములలోనే మంత్రులను నియమించుచుండ సంస్థానములు వెనుకబడి యుండుట మంచిది కాదనియు వాదించిరి. తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

రాంపూరులో రాజా చక్కెరమర

రాంపూరులో రాజా చక్కెరమరకు జనవరి ౨౧ వ తేదివాడు సర్ మాల్కం హెయిలీగారు ప్రారంభోత్సవము జరిపిరి. నవాబుగారును ఉన్నతోద్యోగుల నేకులును వచ్చియుండిరి. హెయిలీగారు చక్కెర పరిశ్రమాభివృద్ధినిగూర్చి కొన్ని సూచనలు చేసిరి. ... అధ్యక్షుడు నవాబుగారిని హెయిలీగారిని ప్రశంసించెను. ఈమర రోజుకు ౫౦౦ టన్నుల చక్కెరను చేయగలదు. ... టన్నులవరకు వృద్ధి చేయుటకు ఏర్పాట్లు గల్గియున్నది.

మైసూరు సంస్థానవార్తలు

అంటువ్యాధి నిరోధక నిబంధనలు

మైసూరు సంస్థానములో చిన్నచిన్న మునిసిపాలిటీల ప్రదేశములలో అంటువ్యాధులు వ్యాపించకుండ అరికట్టుటకుగాను తగిన నిర్బంధము చేయుటకు యింతవరకు సర్కారు విధులేవియు లేకుండెను. ఇపుడు చిన్న మునిసిపాలిటీల శాసనము (మైనరు మునిసిపాలిటీస్ రెగులేషన్) ననుసరించి విశేష విధులు నిబంధనలు ఏర్పరచి సర్కారువారు ఆ కొరతను తీర్చి ... ప్రజలలో ... విచారణ ... చెప్పులు ... ఆహారపదార్థ ... అంటువ్యాధి ... మునిసిపాలిటీ అధికారులకు తెలుపవలెను. అప్పుడు అధికారులు వ్యాధివ్యాపించకుండుట తగిన ఏర్పాట్లు చేయవలెను. ఈ నిబంధను అతిక్రమించినచో రూ ౫౦ జరిమానా విధింపబడును.

పశుశాఖానివేదిక

౧౯౩౦-౩౧ సంవత్సరములో మైసూరు ప్రభుత్వ వ్యవసాయశాఖలో పశువులశాఖకు సంబంధించిన నివేదిక ప్రకటింపబడినది. ఆ నివేదికను గమనించదగిన విషయములు గలవు. ఈ నివేదిక ప్రకారము పశువులలో తీవ్రమైన అంటువ్యాధి లేదు. ... సంవత్సరములో ... పశువులమరణ సంఖ్య పూర్వముకంటె చాలా తక్కువగా ఉండెను. ... ఇదివరకెన్నడును లేదు ... పశువులను ... అను అంటువ్యాధి ... ఉపయోగించబడిన రసముతో టీకాలు వేయు క్రొత్త పద్ధతి యొకటి అవలంబింపబడెను. ప్రభుత్వమువారు సర్కారు ఆవులను పోషించు వారిని ఏరి విచారించి వారికి అమృతమహల్ ఆవులను తక్కువధరకు ఇచ్చు ఒక పద్ధతి నేర్పరచియుండిరి. దాని ప్రకారము సంవత్సరాంతములో ... మంది పశుపోషకులవద్ద సర్కారువారిచ్చిన ... ఆవులుండెను. పశువులు ఆ సంవత్సరములో పుట్టిన పశువుల మొత్తము ... మొత్తము ౩౬ అమృతమహల్ పశువులను మంచిగా పెంచువారికి ... అట్టివారు మంచిపశువులను పెంచినచో వాటివలననే మంచి పశువులు అధికముగా పుట్టుట ఒక ప్రయోజనము మరియు సర్కారువారు పెంచుటవలన ఈ విధముగ తగ్గి వారివ్యవసాయశాఖయొక్క ఖర్చును తగ్గించుట యొకటి ఈ రెండు విధముల ప్రయోజనములును చాలావరకు సమకూరుచునే యున్నదని నివేదిక తెల్పుచున్నది. నివేదిక సంవత్సరములో మందలు ... సర్కారువారికి రూ ... స్వయభారమతగ్గెను. సర్కారువ్యవసాయ ప్రదర్శన భూములను అమృతమహల్ మందలనుండె ... ఎడ్లను పంపుట. ఈవిధముగా వ్యవసాయభూములకు సర్కారువారిచే ౧౫౦ జతల ఎడ్లు నివేదనసంవత్సరములో పంపబడెను. వ్యవసాయ శాఖవారు పశువులను పెంచుటకు క్రొత్తపద్ధతులను పరీక్షించుటకై ఒక స్థానము నేర్పరచియున్నారు. ఇచ్చట ... పశువులస్థితి తృప్తికరముగా యున్నది. ... గ్రామ పంచాయతీలను ఈ స్థానమునుండే పశువులీయబడును.

మొత్తముమీద ప్రభుత్వ వ్యవసాయ శాఖవారి ముఖ్యమాత్రమేమనగా ఉన్న పశువులలో అంటువ్యాధి మొదలగు రోగములచేతనైన అకాలమరణముల సంఖ్యను తగ్గించి మంచిపశువులను కావలసినన్ని వాటిని ఉత్పత్తి చేయుటయై యున్నది. ఈఉద్దేశ్యము చాలవరకు నెరవేరుచున్నది.

స్వాతంత్ర్యదినమున అరెస్టులు

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవము సందర్భమున ఢిల్లీలో కరపత్రములను పంచినందుకు ... ప్రభుత్వ ... అరెస్టుచేయబడిరి. ... సమయమునందు ... అరెస్టుచేయబడిరి. ... కాంగ్రెసు ... అరెస్టు చేయబడిరి. ... అరెస్టు చేయబడిన ముగ్గురు ... విధింపబడిరి. స్వాతంత్ర్య దినోత్సవమునాడు ఢిల్లీలో చాందినీ చౌకువద్ద ఒక జట్టును గడియారము మేడవద్ద ౧౨ స్త్రీలు ౭ పురుషులు అరెస్టు చేయబడిరి. కాంగ్రెసువారి స్వాతంత్ర్య ... పత్రము చదువుచుండగా ... అరెస్టు చేయబడిరి. ... అరెస్టయిరి.

మహా ఘనత వహించిన నిజాంగారికి సర్ సుల్తాన్ అహమదుగారి ప్రార్థన

బిహారు ప్రాంతమునందు సంభవించిన భూకంపము సందర్భమున మద్రాసు "హిందూ" పత్రికకు విలేఖరితో ముచ్చటించుచు సర్ సుల్తాన్ అహమదుగారు శ్రీశ్రీ నిజాము ప్రభువుగారినిట్లు ప్రార్థించిరి:—

"ముసల్మానుల మర్యాదస్థితిగూర్చి హిజ్ ఎగ్జాల్టెడు హైనెసు నిజాముగారి లక్ష్యమునకు మీ పత్రిక ద్వారా తెచ్చినప్పుడు మీరు నన్ను సాంఘిక పక్షపాతిగా నిరసించరని నమ్ముచున్నాను. ఆ రాష్ట్రములోని ఒక్క ముసల్మాను కూడ భూకంపము యొక్క క్రోధమునకు గురికాకుండ తప్పించుకొనలేకపోయెను. మా కష్టములు వర్ణనాతీతము. మహోదారభావముతో మా రక్షణభారము వహించుటకు భారత ముసల్మాను సంఘమునకు నిస్సంశయాత్మకముగ నాయకుడుగా హిజ్ ఎగ్జాల్టెడు హైనెసు నిజాముగారిని ప్రార్థించుచున్నాను. యుద్ధసమయమందు భారత మహమ్మదీయ ప్రపంచము యొక్క సమస్త సమ్మతితో దాని నాయకుడుగను, తరువాత టర్కీ వారిచే ఖిలాఫతు ఎత్తివేయబడుటచే మా ఖలీఫ్‌గను వారు అంగీకరింపబడి యున్నారు. కావున మాకు సహాయము చేయుటకును, మమ్ము విచారించుటకును, మేము వారిని ప్రార్థించకూడదా?"

మోటకము

భక్తాగ్రేసరులారా! శ్రీపండరీక్షేత్ర నివాసియగు భక్తనరసింహం ఇట్లు తెలుపుచున్నారు. మన ప్రాంతమున బెజవాడ గ్రామస్థులు "శ్రీపుర విఠల ప్రసన్న" మహాయంత్రములని విక్రయించు చిన్న బిళ్లలు దేవస్థానంవారికేమియు సంబంధములేదు. యీ ద్రవ్యము దేవస్థానంకు చెందునది కాదు. కొన్నిగ్రామాదులలో దేవస్థానంవారే పంపిన యంత్రములు విక్రయించుచున్నారన్న విషయములు అసత్యములు.

మా ఆచార్యుని వాక్యమేమనగా:—విఠల్ నామమునకే మహాత్మ్యముగలదుగాని యంత్రమునకెంతమాత్రము మహాత్మ్యములేదు. ద్రవ్యము సంపాదించుకొనుటకై విఠల్ మహాయంత్రమనియు, విఠలాంజనమనియు, విఠలౌషధమనియు పేర్లిడి ద్రవ్యము సంపాదించవలెనని సులభ మార్గమని యోచించి ... విఠల్ ప్రసన్న మహాయంత్ర మని విక్రయించుచున్నారు.

... ఇట్టి దేవస్థాన సంబంధమని ఎవరున్నా ... కాదు

గుల్బర్గా ... } ఇట్లు విధేయుడు
... } ... కృష్ణమాచారి

గోలకొండ పత్రిక

శ్రీముఖనామ సం మాఘ ౮ ౨

౧౭ వారము

ఖద్దరు అభివృద్ధి

—— ౦ ——

౧౯౩౧ వ సంవత్సరపు జనపరిగణన సంబంధమైన నివేదికలో నిజాంరాష్ట్రమందు గృహ పరిశ్రమలకు సంబంధించిన కొన్ని అంశములు చేర్చబడియున్నవి అవి గమనింపదగియున్నవి వానిని చక్కగా పరిశీలించిన తర్వాత మొత్తముమీద మనరాష్ట్రములో ఖద్దరు పరిశ్రమకు బ్రిటిషు యిండియాలో ఉన్నంత ఖద్దరు ఉభియోగ్రప్రబోధము ఉండినచో ఆపరిశ్రమ ఇంకను ఎంతో మంచిస్థితిలో ఉండవలసినదని మనస్సునకు తట్టక మానదు. చేతిమగ్గములు ౧౯౨౧ వ సంవత్సరములో ౧౧౫౧౦౫ ఉండెను ఇప్పటి నివేదిక ప్రకారము ౧౧౨౧–౩౧ పదిసంవత్సరములకు నూటికి ౩ వంతున తగ్గుదలఅన్నమాట

ఇందులో జిల్లాలవారీగా చూపబడిన అంకెలనుబట్టి రాష్ట్రమందలి ౧౬ జిల్లాలకును ౭ జిల్లాలలో మగ్గములు తగ్గినవి ౧౦ జిల్లాలలో హెచ్చెను హైదరాబాదునగరములో తగ్గిన ౨౧౭౬కు హెచ్చెను. అనగా పదిసంవత్సరములలో నాల్గింతలకంటె పైననే హెచ్చినదన్నమాట ఖాందేషు జిల్లాలో ౯౬౬ నుండి ౨౨౦౫ కు హెచ్చెను అనగా పదెండ్లలో నూరునుండి ౧౪౯ వరకు హెచ్చినట్లైనది ఒక్క ఉస్మానాబాదు జిల్లాలో తప్పక్కన ఏజిల్లాలోగాని అభివృద్ధి నూటికి ౨౫ టికి తక్కువగాలేదు ఈఅభివృద్ధికంతయు రెండు ముఖ్యకారణములు చూపబడుచున్నవి సర్కారువారి గృహపరిశ్రమ శాఖవారు చేతిపనులకిచ్చు ప్రోత్సాహము అఖిలభారత ఖద్దరుశాఖయొక్క పని ఆర్థికదుస్థితివలన రాష్ట్రమందలి ప్రత్తి ఎగుమతి తగ్గుటయు దాని ధరతగ్గుటయుతోడై అఖద్దరు పరిశ్రమలకుకొంత సాయము తగ్గించినదని పైచెప్పిన రెండుసంస్థలయొక్కపని ప్రశంసింపదగియున్నది. మొదటిది ముఖ్యముగా సూచించు అంశము అభివృద్ధియొక్క వేగము ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారివలన లభించు సంపూర్ణతపు ప్రోత్సాహముతో వృద్ధిలో ఇంత వేగము కలుగుచో ప్రభుత్వమువారు మరికొంత శ్రద్ధవహించిన ఇంకను చాలా అభివృద్ధికి అవకాశమున్నదని ఆశయున్నది గలదు

నివేదికవలన ప్రస్తుతము ఖద్దరు పరిశ్రమాభివృద్ధికి కావలసిన సౌకర్యములు రెండు ఉత్పత్తి చేయబడిన సరకు ఉత్పత్తిదారులకు నష్టముకలుగకుండ అమ్ముడు పోవుటకు సౌకర్యములు ఒక [illegible] ఏర్పాటు [illegible] ముఖ్యముగ గుడ్డలకు కొనువారు వారిఅభిరుచులను ఖద్దరు ఉత్పత్తిదారులకు తెలియునట్లు జేయుట చేతిమగ్గముల కొరకు రాట్నములలోను పనిలోను ఇప్పటికంటె నాణ్యము గాను అధికముగాను ఉత్పత్తి నిర్వహించుటకు తగిన ఉపాయములను అవలోకించి వ్యాప్తి జేయుట

ఇట్టివాటి విషయమున ప్రభుత్వమువారిచ్చు పరిశ్రమశాఖవారు ఇప్పటికంటె ఎక్కువ శ్రద్ధవహించిన ప్రసిద్ధమైన వాణిజ్యశాఖ యొక్క విశాలసహాయము తోడ్పడినవారగుదురు. పెద్దపెద్దయంత్రములవలన కలుగువివిధకష్టనష్టములు ప్రత్యక్షములుగానున్న ఈకాలములో చేతిపరిశ్రమల వృద్ధిచేగల్గులాభము ను అధికముగా ప్రశంసింపబడలేదు

—

స్వదేశ సంస్థానాలు

ప్రచురణ ౧౯౦౫ వె అణా ౨ ౯ ౯
(నార్ల వారు కొత్తరం)

—

పై పేరుగల పుస్తకమును శ్రీయుత నార్ల వేంకటేశ్వరరావు గారు రచించియున్నారు దీనియందు దేశీయసంస్థానములలోని పరిపాలనావిధానమందలి కొన్నిలోపములు వివరింపబడినవి

ఈపుస్తకమున (౧) ఉపక్రమణిక (౨) మహారాజులు (౩) వివాహము [౪] విలాసలీల [౫] వ్యభిచారము (౬) స్వంతఖర్చు (౭) మర్యాదము (౮) శాసనసభలు (౯) సంస్థానోద్యోగులు (౧౦) న్యాయవిచారణ (౧౧) పన్నులు (౧౨) వేగారి (౧౩) విద్యాసౌకర్యములు (౧౪) వైద్యసహాయము (౧౫) వాక్స్వాతంత్ర్యము (౧౬) (తీర్పు) (౧౭) ఉపసంహారము అను ప్రకరణములు కలవు వానిలో కొన్ని కొన్ని సందర్భముల సంస్థానముల పేర్లతో సుప్రసిద్ధములైన ఆంగ్లగ్రంథములనుండి కైకొనబడిన సంగతులు వ్రాయబడినవి గ్రంథముయొక్కయుద్దేశము దేశీయసంస్థానములందు సత్పరిపాలన ఏర్పడునట్లు చేయుటయేయని స్పష్టమగుచున్నది

గ్రంథమున మనరాష్ట్రము గురించినయుల్లేఖనములు చాలతక్కువగానున్నవి ౧౦౫ పేజీలుగు, ౧౭ ప్రకరణములు గలవిశాల గ్రంథమున [illegible] బడినది అంతే వానిలో [illegible] లేదు అవగా [illegible] దీనినిబట్టిమా [illegible] మనరాష్ట్రము నందలి [illegible] లియున్నది [illegible] విషయము అయినను లోపములవ [illegible] కొద్దిగానున్నప్పుడు కొలదిలోపములను తొలగించుకొని ఎట్టిత్రవవిమర్శకునైనను నిరుత్తరునిజేయుట ఉత్తమరాజనీతి యని చెప్పవలసినవసరములేదు — ఈగ్రంథ ప్రభుత్వమువారు త్వరలోరద్దుపరచినచో నాగరకప్రభుత్వములమొదుటను బ్రిటిషుహిందూదేశములోని వ్యాధిని మెరుగును తమరాజనీతి కౌశలమును ఘంటాపథముగ చాటినవారగుదురు ఈగ్రంథ నిలచియున్నచో, అవతలినాగరకులును అప్పుడప్పుడు పత్రికలలోను, గ్రంథములలోను ఆక్షేపించుటకాంచినప్పుడు మనరాష్ట్రములోని రాజభక్తిపరాయణులగు ప్రజలమానసములు నొచ్చుకొనకుండునా?

పుస్తకము పండితశైలి అచ్చు, చాలఅందముగాను ఆకర్షకముగానుడున్నవి ఈవిషయమునుగూర్చి సభాపయందు వెలువడిన ఈమొట్టమొదటి పుస్తకమును ఆంధ్రులందరు చదువుట మంచిది. గ్రంథము రెండవ ముద్రణము నందున్నదట! దానిలో గ్రంథకర్త గారు చేర్పదగిన విశేషాంశములు కొన్ని యోచలనని మాసూచన

—

జనవరి ౩౦ వ తేదినాటికి భూకంప బాధితులకై కలకత్తా మేయరు ఎర్పరచినవిధి రూ ౨౨౬౫౪౯–౧౦–౦ అయినది

—

కాగ్లయంటు ప్పు విషయము మోసము చేసినందుకు ఆరోపణ చెందబోనుకు కలకత్తా ప్రధానరాజధాని మేజస్ట్రేటు శిక్ష విధించినందున హైకోర్టువారు ౫ సంవత్సరముల వరకు వారిని పేడర్పని చేయరాదనిరి

—

స్థానిక వార్తలు

పాపన్నపేట సంస్థానం కేసు తీర్పు

పాపన్నపేట సంస్థానపు వ్యాజ్యములో జుడిషియల్ కమిటీ వారు అతియాత్ కోర్టుయొక్క తీర్మానమునే అంగీకరించి హిందూ ధర్మశాస్త్ర ప్రకారము యిచ్చాకు అపీలులో ప్రతివాదియగు రాణి లక్ష్మమ్మకు దత్తస్వీకారపు హక్కు న్యాయమని తీర్పు యిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. కాబట్టి తదనుసారముగా రాణి లక్ష్మమ్మ దత్తస్వీకారమునకు ప్రయత్నించి స్వీకరింపగోరినవారి పేరును ఆరు నెలలలోగా ప్రభుత్వముయొక్క అంగీకారము పొందుటకు ప్రభుత్వమునకు తెలిచేయవలసినదని ఆజ్ఞాపించిరి. ఆరు నెలలలోగా అట్లు చేయనిచో ఆ హక్కు రాణి లక్ష్మమ్మకు పచ్చును. రాణి లక్ష్మమ్మకూడ దత్తస్వీకారమునకు ప్రభుత్వాంగీకారము పొందుటకు ఆరు నెలల గడువు సంవత్సరాంతములోపల ఎవరుగాని దత్తస్వీకారము చేసుకొననిచో ప్రభుత్వమువారి యిష్టము ప్రకారము తీర్మానింపబడును.

విషాదము

జనవరి ౨౮ వ తేది రాత్రి నవాబ్ మొయిన్ ఉద్దౌలా బహదూరుగారి ౮౫ ఏండ్ల వయసుగల తల్లి మరణించెను. ౨౯ వ తేదిరాత్రి అంత్యక్రియలు జరిగెను. నవాబ్ ఉస్మానుద్దౌలా బహదూరుగారు మాత్రమే విచ్చిరి. శ్రీకరపాణుడు వారు మహారాజా సర్ కిషన్ ప్రసాదు బహద్దూరుగారు నవాబ్ మొయినుద్దౌలాగారింటికి పోయి సంతాపించిరి.

జాగీర్ల సర్వే

నవాబ్ విభాగ ప్రభుత్వమునందు బందోబస్తు శాఖవారు జాగీర్ల సర్వే నిమిత్తమై కొందరిని పంపినారు. మెదకు జిల్లాలో పని ప్రారంభింపబడును. నాలుగు నెలలిది జరుగవచ్చును.

సంగీతమును గూర్చిన ఉపన్యాసములు

హాలెండు దేశములో లీడన్ విశ్వవిద్యాలయము అధిపతులైన డాక్టర్ అర్నాల్డు ఎ. బేక్ హేల్ దేగారిని భారత సంగీత విద్యను పరిశోధించుటకై యిండియా దేశమునకు పంపెను. వారు జనవరి ౨౭ వ తేదీ నాడు సాయంకాలము ౬ గంటలకు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయము వారి పక్షమునకై భారతీయుల సంగీతముయొక్క విశిష్ట లక్షణములను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. చాల ప్రాచీనకాలములో పాశ్చాత్య ప్రపంచమునందు సంగీతమే లేదని కొందరనియు, ఆ పూర్వ ప్రాచీన నాగరికతలలో సంగీతము, కళలు చాల ముఖ్యములుగ నుండెననియు, యూరపులో సంగీతము ౧౮ వ శతాబ్దములో ప్రాముఖ్యతనందెనియు, ౨౦ వ శతాబ్దములో పాశ్చాత్యదేశములలో కొన్ని పరిశోధన సమయము సంభవించిన పుడు పాశ్చాత్యులు ఆశ్చర్యకరమగు రీతిని "మొరటు" అని పేర్కొనుచుండిన భారతీయ గానకళయొక్క నాణ్యతను మెచ్చుకొని అభిలాషతో గ్రహించిరనియు చెప్పిరి. పిమ్మట భారతీయుల గానములో వైదికగానము, శాస్త్రీయగానము, జంగమకథలు మొదలగునవి అని మూడు తెగలుగా విభాగముచేసి ఒక్కొక్క విభాగము యొక్క లక్షణములు తెలిపిరి. — ముఖ్య సమాచారంతో

యం. ఏ. ఖాదర్ గారి క్రొత్త స్టాంపుట్రాపు

యం ఏ ఖాదర్ గారు ఖాకాన్ లో క్రొత్తగా మూడు నెలల క్రిందట స్టాంపుట్రాపు నొకదాని కల్పనచేసియుండెను. దానిని జిల్లా కమీషనర్ వచ్చి జనవరి ౨౮ వ తేది సాయంకాలము పరీక్షించెను. ౨౦ మందిలో ౧౯ మంది పాల్గొనిరి. దానిని పరీక్షించిన కొందరు ఖాదర్ గారి యంత్రమును మెచ్చుకొని ఆ ట్రాపును స్థానిక స్టాంపు సంఘము వారు కొనుటకు తగు సహాయము చేయుటకై సంస్థానాధికారులు సమ్మతించిరి.

హైదరాబాదు భూకంపనిధి

హైదరాబాదు మార్వాడీ మండలమువారు ప్రకటించిన ప్రకారము యిప్పటి భూకంప బాధితుల సహాయార్థము విరాళములు సంగ్రహింపబడినవి

	రూ. కల్దారు.
జి. రఘునాథమల్ బాంకర్	౫౦౧
సేఠ్ రామ్ గోపాల్ ఘోమర్	౩౦౧
హైదరాబాద్ బులెటిను	౩౦౧
ముకుందలాల్ అండ్ కో	౨౫౧
లాల్ జీ మేఘ్ జీ	౧౫౧
భగవానదాసు అగర్వాల్	౧౦౧
శిర్ పూరణచంద్	౧౦౧
గోవర్ధనదాస్ జీదాత్	౧౦౧
జైనారాయణ్ పోవార్	౫౧
రామ్ కిషన్ ధల్	౨౫

హైదరాబాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషను

హైదరాబాద్ మునిసిపల్ కార్పొరేషను జనవరి ౩౦ వ తేదినాడు సమావేశమై కొన్ని ముఖ్యవిషయములను చర్చించును.

ఢిల్లీలో సహకార మహాసభకు హైదరాబాదు ప్రతినిధి

ఢిల్లీ యిపుడు జరుగుచున్న సహకార సంఘముల అఖిల భారత మహాసభలో మన విజాం ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములను సిటీ కాలేజి ప్రిన్సిపాలు అగు యస్ యం అజంగారు వివరించెదరని తెలియుచున్నది.

త్యాగరాజ మహోత్సవము

ఇక్కడనున్న ఆంధ్ర ప్రముఖులలో కొందరు కలిసి శ్రీ త్యాగరాజ స్వామివారి జయంత్యుత్సవములు కాచిగూడలో నున్న ఉత్సవ భవనములో ౨౯ వ తేదీని ప్రారంభించి చాల ఉత్సాహముగా జరుపుచున్నారు. వివిధ దేశములనుండి గాయకులు విచ్చేసి తమ విద్వత్తును ప్రకటించుచున్నారు.

నిన్న తిదివరకు సాయంకాలము ౨౮–౧–౩౮ (ఆదివారము ౫ గంటలకు బందరువాస్తవ్యులు శ్రీ॥ శ్రీ॥ సుసర్ల దక్షిణామూర్తి శాస్త్రిగారి శిష్యులు శ్రీనాగేశ్వరశాస్త్రిగారి గాత్రమును సుప్రసిద్ధులను మార్దంగికాచార్యులగు శ్రీ కొండభొట్ల రామమూర్తిగారి మృదంగమును, శ్రీరామసుబయ్యగారు (గుంటూరు వాస్తవ్యులు) ఫిడేలును వాయించిరి. సుమారు ౫౦ గంటలు కచేరి చాల జయప్రదముగా జరిగెను. ప్రేక్షకులు ఆనందాబ్ధిలో మునిగితేలిరి. ఇటువంటి పాటకచ్చేరి యీయూరిలో ఎప్పుడును జరుగలేదు. శాస్త్రిగారి గాత్రము చాల గంభీరముగాను మాధుర్యముగానున్నది. శ్రీరామమూర్తిగారు మృదంగవాద్యములో నేర్పరులు. రామసుబయ్యగారు ఫిడేలు వాద్యములో కడితేరినవారు. విపులమగు కచేరి వీరికి చిరాయువు దొరకునుగాక. మీరు యీయూరిలో యిక్కడ రెండు వారి పాటను వినుటకు ఆనందమున్నది. కచేరీలు యిత్తురని నమ్ముచున్నాను.

మురళీధర్
౨౯–౧–౩౮

నవాబ్ సాలార్‌జంగ్ బహాదర్ గారికి అపరేషను

నవాబ్ సాలార్ జంగు బహాదర్ గారికి దౌవదపులో దెబ్బతగిలిన చేతికి అపరేషను చేయవలసివచ్చినదని నవాబ్ బహాదరుగారు స్పష్టకరముగా కోలుకొనుచున్నారని తెలిసినది.

శాసనసభకు జాగీర్దార్ల ప్రతినిధులు

హైదరాబాదు శాసనసభకు నవాబ్ షంషేర్ జంగు బహాదరుగారును, నవాబ్ ఫజల్ జంగ్ ఖాన్ సాహెబ్ గారు జాగీర్దార పక్షమున ప్రతినిధులుగా ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడినారు.

శ్రీ త్యాగరాయల మహోత్సవము

(ఒక విలేఖరి)

తిరువాయూరు ౭ జనవరి ౧౯౩౮ —

శ్రీ త్యాగరాయల ద్వితీయవార్షిక మహోత్సవము, ప్రకటింపబడిన కార్యక్రమము ప్రకారము ఒకటవ తేది నుండి ప్రారంభింపబడినది. ప్రసంగానంతరము, శివరామశాస్త్రిగారు ధ్యానంచేసి, త్యాగరాయ జీవితము గూర్చి ఒక ఉపన్యాసము గావించెయున్నారు. రాత్రియందు ఆదుసుము శ్రీ నారాయణదాసుగారు, సీతాకల్యాణము హరికథగా చెప్పియుండిరి. భాగవతులుగారు కథా ప్రారంభమునకు పూర్వము శ్రీత్యాగయ్యా జీవితచరిత్ర నొకకొంతచెప్పి కృష్ణముగ వర్ణించి ఎదవ హరికథ ప్రారంభించిరి సుబ్బయ్యగారు మృదంగము, మీనాక్షి సుందరముగారు ఫిడేలు వాయించిరి

౨౬–౧–౧౯౩౮

ఎట్టియపురము సంస్థాన విద్వాంసులగు ఆర్ రాజగోపాలయ్యంగారి సహజగాంభీర్యగాత్ర సంగీతమెంతయు నాకర్షణీయముగనుండెను ... దరముగారు ఫిడేలు వాయించిరి పుదుకోట దక్షిణామూర్తిగారి మృదంగ వాయిద్యము ప్రశంసనీయము

శ్రీమతి మానిక్ బాయి శారదాబాయి కన్యలు హిందుస్థాని సంగీతమును పాడుచుండ, ప్రజలెంతయు ఆనందించిరి వారి మృదుమధుర గానము ఆకర్షణీయముగనుండెను

౨౭–౧–౧౯౩౮

ముసులాయాస్తవ్యులగు నాగస్వర శాస్త్రిగారి గాత్ర సంగీతమునకు, మృదంగిక శిరోమణి అళ్వవరి రామమూర్తిగారి, మృదంగవాద్యమునకు గుంటూరి వీరరాఘవయ్యగారి ఫిడేలునకు మేళ మెంతయు రక్తి గట్టియుండెను వృద్ధులైనను రామమూర్తిగారి వాయిద్య నైపుణ్యము మాటువడలేదు ప్రొఫసరు ఆర్ డి పాండెగారి కవాడితరంగ్ సంగీత మద్భుతముగానుండెను

భజనకు పోయిన హరిజనునికి దెబ్బలు

చుడీబజారులో పంచముఖీ దేవాలయములో ప్రతి శనివారము భజన జరుగుచుండును హరిజన బాలుడు ఒకడు ప్రతి భజనకు పోవుచుండువాడు దాదాపు నాలుగుమాసముల నుండి ఎవరుగాని ఏమియు అనలేదు కాబట్టి జనవరి ౨౯ తారీఖు శనివారము నాడుకూడ బాలుడు ఎప్పటివలెనే భజనకు పోయియుండెను భజన అంతయు సాంగోపాంగముగా అయిన తరువాత హరిజన బాలుడు పోవునప్పుడు అందరు గుమికూడి అతనిని మెత్తగ కొట్టిరి బాలుని కొట్టుచున్నప్పుడు అక్కడికే సమీపమున వారున్నట్టు ఆగు పర సింగ్ ప్రసాదగారు (వారు కూడా బ్రాహ్మణులు) అడ్డుపోయి అందరిని ఆపి హరిజనుని రక్షింపబోగ వారిని కూడ వారు "నీవు హరిజనుల పక్షపాతి" అని దూషించిరి

గాంటుదొరగారు హైదరాబాదును మెచ్చుట

"భారతీయుల ఆదరణను సత్కరించుటయందు చాలా శ్రద్ధగలవారు అని మేమిదివరకు చాలాదూరము వినియుంటిమి ఇప్పుడు మేము స్వయముగా చూచుటవలన తెలిసికొంటిమి" అని యిప్పుడు హైదరాబాదు విశేషములను చూచుటకై కొందరు బ్రిటిషు విద్యార్థులతోకూడ వచ్చియున్న ఎమ్ ఎ గాంటు, న్యూకాజిల్ యూనివర్సిటీ లెక్చరరు (బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమంతయు సంచారము చేయుచున్న విద్యార్థి సంఘము)గారు గతశనివారము సాయంకాలము అసోసియేటెడు ప్రెస్సు ప్రతినిధికి చెప్పిరి ఇక్కడ మాకు ఘనమైన ఆతిథ్యము లభించుటయేగాదు మాకొరకు ఏర్పాటు చేసినవారందరి మేము దూరదృష్టి పరిపూర్ణత జ్ఞానము మాకు ఆదేశముల స్వభావములను మిత్రులనుగా జేసినది మేమిక నాటి మరువలేము" అని గాంటుదొరగారనిరి

ఈ బ్రిటిషు విద్యార్థులు గత బుధవారము ఔరంగాబాదునుండి వచ్చి సికింద్రాబాదులో దిగిరి వారు హైదరాబాదు రాగానే ... అజంతా, ఎల్లోరా గుహలలోని చిత్రములు చూచి ఆనందించిరి వారు దౌలతాబాదులో ... దుర్గమును ఔరంగజేబుయొక్క సమాధిని ... చారిత్రక విశేషములను చూచి మెచ్చుకొనిరి

... హైదరాబాదులో వారు గోల్కొండకోట ఫలక్నుమా నగరు మొదలగు ప్రదేశములను చూచుచు నాలుగు రోజులు గడపిరి ... అట కడపటిరోజున మేజరు నాగన్నదొరగారి అటను గాంటుగారు చాలమెచ్చుకొనిరి క్రికెట్టు ఆట ... చూచిరి

విద్యార్థులు గత శుక్రవారము నాడు ... సభ్యులగు నవాబ్ మెహిదీ యార్‌జంగ్ గారితోను జనవరి ౨౯ వ తేదినాడు మహారాజా సర్ కిషన్‌ప్రసాద్ బహాదర్ గారితోను అనాడే సర్ అక్బర్ హైదరీగారి యింటవద్దను విందుల సమర్పించిరి

రావుబహదర్ బి కృష్ణయ్యంగారికి గౌరవము

జనవరి ౨౯ అదివారమునాడు ... నూతనసంవత్సర బిరుదములలో రావుబహాదర్ బిరుదమును పొందిన బి కృష్ణయ్యంగారికి వారి ఇంటిలో సికింద్రాబాదు న్యాయవాద సంఘమువారు గౌరవము చేసిరి జిల్లా జడ్జియగు రావుబహాదర్ ఏ వర్ధిసుగారు పూలమాలవేసిరి ... ఖాన్ బహాదర్ ... గారు అభినందన వాక్యముల బల్కిరి అంతట కార్యక్రమ ముగిసెను ఒక వెండితట్టను వారికి బహుకరించెను రావుబహాదర్ బి కృష్ణయ్యంగారు అందరికి కృతజ్ఞతను దెల్పిన పిమ్మట ఫోటోగ్రాఫు ... ఉండెను

సభలు

ఫిబ్రవరి ౪ శుక్రవారము సాయంకాలము ౭½ గంటలకు ఒయ్యంబరె గాంగ్ హైదరాబాదు స్త్రీ సమాజముయొక్క క్లబ్బులో హాక్ ఎక్సలెన్సి సైరోజిని గారి భూకంపబాధితులకు సహాయమును కోరుటకుగాను స్త్రీలసభయొకటి జరుగును

ఆట్టె పుద్గలముతోనే వరోకసభ మహారాజా ౭½ గంటలకు కొండగడ వెస్టైయండ్ సినిమాహాలులో జరుగును

రాకపోకలు

గత శనివారము నాడు నవాబ్ జుల్ఫిదర్ జంగు బహదర్‌గారు హైదరాబాదునకు తిరిగివచ్చిరి

నవాబు సుల్తానల్‌ముల్క్ బహదర్‌గారి ఎస్టేటుయొక్క ట్రస్టీలలో నొకరగు నవాబ్ అహమద్ నవాజ్ జంగు బహదర్‌గారు ఆదివారము మదరాసునుండి హైదరాబాదునకు తిరిగివచ్చిరి

ఉద్యోగ విషయములు

రాయచూరుజిల్లా అబ్కారి శాఖయొక్క సూపరింటెండెంటు అగు దౌలత్ యారుఖాన్ గారు యాత్రా సెలవు ... ౧ సం॥ ము సెలవీయబడెను

ఉస్మానియా జనరల్ ఆసుపత్రిలో అసిస్టెంటు సర్జను అగు డాక్టరు సయ్యదలీగారు ఔరంగాబాదు జిల్లా వైద్యశాఖాధికారిగా నియమింపబడినారు

హిమాయత్సాగరు ప్రదర్శనము

శుక్ర శని వారము హిమాయత్సాగరు వ్యవసాయ ప్రదర్శన స్థలములో నొక ప్రదర్శన జరుగును ఇది ఉదయము ౮ నుండి మధ్యాహ్నము ౧౨ వరకును మరల ౨ నుండి ౫ వరకును జరుగును అప్పుడు వ్యవసాయ అభివృద్ధికి అనుకూలించిన వివిధ సాధనములు పద్ధతులు వాటిని ఉపయోగించు విధము ప్రదర్శింపబడును ఈ సందర్భమున హైదరాబాదునుండి హిమాయత్సాగరుకు ప్రత్యేకముగా బస్సు ఏర్పాటుచేయబడినది

ఆఫ్ఘను ప్రధానమంత్రి హత్యకై యత్నము

ఆఫ్ఘను ప్రధానమంత్రియగు హాషింఖాను గారిని చంపుటకై ప్రయత్నము చేయబడెను గాని వారు కొద్దిగాయములతో తప్పించుకొనిరని కాబూలునుండి ఒకవదంతి వారిని చంపిన ఆ వ్యక్తి తనను తానే తుపాకితో చంపుకొనెనట దీని నిజము తెలియుటలేదు, ఆఫ్ఘనుదేశము వదిలినవారిలో ఒక దీనివలన కొద్దిలో కాలకరిచ్చిన ఆఫ్ఘనులలో ...

౧౯౩౩ జూను ౩౦

మైసూరు రైల్వేశాఖ నివేదిక

౧౯౩౩ జూను నెల ౩౦ వ తేదితో అంతమగు సంవత్సరములో మైసూరు సంస్థానములో రైల్వేలు పనిచేసినతీరు తృప్తికరముగా యున్నదని నివేదికపై ప్రభుత్వాభిప్రాయము. సంస్థానములో మైసూరు అండ్ యస్. యం. రైల్వే కంపెనీవారును కూడ రైల్వేలను నిర్వహించుచున్నారు. ఈరెండు రైలుమార్గముల పొడవు మొత్తము ౭౩౬.౭౮ మైళ్లు. అందులో సంస్థానమువారి రైలుమార్గములు ౩౩౧.౭౩ మైళ్లు. వీనిని నిర్మించుటకు మొత్తముఖర్చు రూ ౪౬౩౪౧౭౦౦౦ లు. పెట్టుబడిమీద వచ్చిన ఆదాయము రూ ౫౯౬౫౦౦౦ పూర్వసంవత్సరములో రూ ౫౧౭౭౦౦౦ లు ఆదాయము వచ్చియుండెను. రైల్వేల నిర్వహించుటకు సంవత్సరములో అయిన మొత్తముఖర్చు రూ ౨౧౫౫౦౦౦ ఇది గతసంవత్సరములోకంటె ౧౮ వేల రూపాయలు తక్కువ. యం అండు యస్ యం రైల్వే కంపెనీవారివలన వచ్చిన ఆదాయము రూ ౪.౨౫౫౦౦౦ ఖర్చులు పెట్టుబడిపై వడ్డీ అంతయు పోను మిగిలిన లాభము రూ ౧౦౯౨౦౦౦ లు. గతవత్సరములో అట్టిలాభము రూ ౧౨౨౯౦౦౦ లు. నివేదన సంవత్సరములో క్రొత్తగా రైలు మార్గములు వేయబడలేదు. ఆర్థిక దృష్టిని పురస్కరించి యీ సంవత్సరములో ముఖ్యమైన కార్యము వేయబడి నిర్వహింపబడుచుండు రైల్వేలయొక్క లోటుపాట్లను తీర్చుట. షిమోగానుండి అరాసలు స్టేషనుకు వేయ దలపెట్టిన రైలుమార్గమును పూర్తి చేయుటకు సౌకర్యము యేర్పరుపబడెను.

భూకంపము ౧

భూకంప బాధితులకు సహాయము

అలహాబాదులో ఒక భూకంపనిధి యేర్పడెను. దీనికి జనవరి ౨౮ వ తేదికి ౨౫౦౦౦ రూపాయల వసూలు అయ్యెను. కాశీలోని అఖిల భారత సేవాసమితివారు ౨౮ వ తేదికి రూ ౧౦,౭౫౦ లు వసూలుచేసిరి. జి. ఐ. పి రైల్వేవారు ౨౨ వ తేదినుండి, ఇ. ఐ. రైల్వే, బి. ఎన్. రైల్వే, ఇ. బి. రైల్వే లవారు నమ్మదగిన భూకంపబాధితసహాయసంఘములకు గాని అట్టి సంఘములచే గాని భూకంపముచే నష్టపడిన ప్రదేశములలోనుండువారి సహాయార్థము పంపబడు సామానులను పార్సెళ్లను మొదటిరేటులో సగము ఛార్జి చేయుచున్నారని రైల్వే బోర్డు కార్యదర్శి తెల్పుచున్నాడు.

కలకత్తా మేయరు నిధికి ౨౯ వ తేదివరకు రూ ౧,౬౨,౦౦౦ లు వసూలయ్యెను. మార్వాడీ సహాయనిధికి ఘనశ్యామదాసు బిర్లాగారు ౨౦ వేల రూపాయలనొసగిరి. ౨౯ వ తేదికి బాబు రాజేంద్రప్రసాదు నిధికి రూ ౮౦,౦౦౦ లు చేరెను. ప్రెసిడెంటుగారినిధికి ౨౯ వ తేదికి రూ ౬౫౦౦౦ లును, ౧౧౮ పౌనులును, ౧౦౦ డాలర్లును చేరెను.

భూకంప ప్రమాదములు:—

భూకంపము వలన చెడిపోయిన బీహారు సెక్రటేరియటు బ్లాకుబిల్డింగును మరమ్మతు చేయుచుండగా ౨౯ వ తేది సాయంకాలము ఒక గోడ ధ్వంసమాయెను. కొంతమంది ఉద్యోగులందరు బైటకివచ్చిరి. క్రింద భాగము నేల కూలెను. ఇద్దరు స్త్రీలు, ౩ మగవాండ్రు, ఒక బాలుడు గాయపడి. ఒక స్త్రీ తీవ్రగాయముల పొందెను.

విద్యాశాఖ మంత్రియగు సయ్యదు అబ్దులు అజీజుగారు ఉత్తర బీహారు రాష్ట్రమును విమానముపైనుంచి చూచి యిట్లు తెలిపిరి. దేశములోని చెఱువు, కదితర ఇండ్లు విశేషముగా పాడైనవి. భూమి బ్రద్దలగుటచే పైకి చిమ్మబడిన ఇసుక పల్లపుభూములలో చేరినది. చక్కెర ఫాక్టరీ లనేకములు కూలిపోయినవి. మెరుపుతోటల కాపులకందరకును అపారనష్టము సంభవించెను. ఆనష్టము సుమారు ౪౦ లక్షల రూపాయలుండవచ్చును. ఐదేండ్లపంటలలో నాలుగవవంతు చెడిపోయెను. వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక శాఖ డైరెక్టరులును, ప్రొవిన్షియల్ డివిజను జిల్లా మేజస్ట్రేటులు, పలువురు యజమానుల సాయముతో చెఱువులను చెఱువులను, చక్కెర పరిశ్రమకు నష్టము కలుగకుండ చేయుటకు యత్నించుచున్నారు.

క్రొత్తఢిల్లిలో కొందరు ప్రచారకులు భూకంపనిధికి కొన్ని ద్రవ్యము వసూలుచేయుటకై జనవరి ౨౮ నాడు అనేక విద్యాలయములకు పోయిరి. హిందూకాలేజీలో రూ ౧౫౦౦ ల వాగ్దానము లభించెను. ఇంటింటికిపోయి సగమునాడు ద్రవ్యము వసూలుచేయుటకై వాలంటీరులను వీర్పరిచినారు. "హిందూస్థాన్ టైమ్సు" పత్రిక బీహారు భూకంపనిధికై బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగారికి రూ ౧౦౦౦ లు పంపెను.

భూకంప ప్రమాదము:—

ఆంధ్రదేశమునందు గూడ జనవరి ౨౪ వ తేది పెద్ద భూకంపమని ఒకపండితుడు చెప్పినాడని భయపడి కాశీలో జనము ఆ తేదినాడు అర్ధరాత్రివరకు తమ సామానులు సామానులతోడ యిండ్లబయలనే యుండిరి.

ఖారియా సంస్థాన యువరాజు మరణము

ఖారియా సంస్థాన యువరాజకుమార శుభసింగ్జీ (వయసు ౨౫ ఏండ్లు) గారు బొంబాయిలో గత ఫిబ్రవరి ౨౨ వ తేది మధ్యాహ్నము మరణించిరి. ఆ దినము ... లో ... లో సకుటుంబముగా ... వైద్యము చేయించుకొని చిన్నతనమువిద్యకై ఇంగ్లాండునకుపోయి ౧౯౩౨ లో ఆసదా చారము ముగించుకొని తిరిగివచ్చి తండ్రియగు మహారాజుగారితో నున్నారు. మహారాజుగారుకూడ యిప్పుడు బొంబాయిలో నున్నారు.

"రెడ్‌క్రాస్ సొసైటీ" అను ఒక సంస్థయొక్క శాఖలు ప్రపంచమందున్న దేశములలోను గలవు. ఆ ప్రజాసేవ ప్రశంసనీయము. ఇపుడు ఇండియాలో భూకంప బాధితులకు సహాయార్థము ఆయా దేశములలోని శాఖలు ఇండియాలోని శాఖకు పంపిన ద్రవ్యమొత్తములు ఆయాదేశముల ప్రధాన పత్రికలలో తెలుపబడుచున్నవి —

స్పెయిను—౧౦ వేల పీసెటాలు; గ్రీసు ౨౫ వేల డ్రాక్మాలు; సయాం ఒకవేయి బాతులు; యుగోస్లావేకి రూ ౧౦ వేలు దినారములు; దక్షిణాఫ్రికా శాఖకూడ సహాయనిధిని ప్రారంభించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

మహాత్ముని సంచారము

ఎర్నాకులములోని విశేషము

ఎర్నాకులములోని బహిరంగసభలో జాతీయనాయకుల బొమ్మల చెక్కబడిన ఒక కొబ్బరికాయ మహాత్మునికివ్వబడెను. మహాత్ముడు దానిని పరిశీలించిచూచి "ఇదయేనా సరోజినిదేవిగారి బొమ్మ?" అనెను. అందులకు చిత్రకారుడు ఔనని చెప్పెను. "ఆమె కెప్పుడట్టి ఆకారము లేదే" అని మహాత్ముడనెను. కొబ్బరికాయను మరియొకమారు చూచి "ఇదియేనా నెహ్రూగారి బొమ్మ?" అని మహాత్ముడడిగెను. చిత్రకారుడు ఔనని చెప్పెను. "ఎంతటి అపచారము" అని మహాత్ముడనెను. ఇట్టి చిత్తరువుల రచించినందులకు ఏదైన కోర్టులో వ్యవహారము జరుపుటకు నేనెవరైన న్యాయవాదిని కోరవలసియుండును! అని మహాత్ముడు నవ్వుచు అనెను. ప్రక్కనొక పెద్దమనుష్యుడు నిలుచుండగా, అయ్యా, మీరు న్యాయవాదులా! అని మహాత్ముడడిగెను. అందులకాతడు ఔనని చెప్పెను. అట్లయినచో మీరు ఏజోక్యము లేని న్యాయవాదులా! అనెను. సభలో నవ్వులు పుట్టెను.

ఒక యువకుడు మహాత్మునికొక పెద్ద అరటిపండును తెచ్చియిచ్చెను. దానిని హరిజనబాలునకుద్దేశించి యిచ్చెదననెను. మహాత్ముడు హరిజనబాలుడేడీ అని యడిగెను. సభలో నొకరు హరిజనబాలుని పిలుచుకవచ్చిరి. మహాత్ముడు నేనే హరిజనబాలుడననెను. పిమ్మట అరటిపండును వేలము వేసెను. సభలో ఒక మతస్థుడు ముద్దుటుంగరమునిచ్చి ఆ అరటిపండును తీసుకొనెను.

ఒక స్త్రీ మహాత్మునివద్దకు వచ్చి తాళి తెంపి ఇవ్వదలచగా "అయితే ఏను రూపాయల కట్నము మన్నమాట" అని మహాత్ముడడిగెను. ఆ స్త్రీ ఆశ్చర్యముతో తన మనస్సునందు ప్రవేశించుకొనెను. "ఎవరు ఇవ్వగలదానివే" అని మహాత్ముడనగా ఆమె ఒప్పుకొనెను.

భారతవ్యాఖ్యానము నిర్వాహకులగు టి. ఆర్. మహాదేవయ్యరుగారు అభ్యర్థనము ప్రాతఃకాలముగ హరిజనోద్ధరణమునకై మహాత్మునకర్పించిరి.

మహాత్ముడు తూత్తుకుడినుంచి బయలుదేరి ౨౫ వ తేది ప్రొద్దున ౯ గం. లకు కోటులకు ... రాజపాళయమునకు వెళ్లెను. రాజపాళెము బహిరంగ సభలో రూ ౧౭౦౧ లు సమర్పింపబడెను.

రాజపాళెమునుండి బయలుదేరి ౧౧ గం. లకు మధురచేరెను. మధురలో ... మహాత్ముని దర్శనమునకై ప్రజలు వీథులలో నిలబడిరి. ... మహాత్మునకు మొత్తముమీద రూ ౫౩౦౧ లు లభించెను.

౨౬ వ తేది సాయంకాలము మధురలో ప్రత్యేకముగా స్త్రీల సభ జరిగెను. పిదప పనివారి సభయొకటి జరిగెను. ఆ సభలో మహాత్ముడు, మాంసభక్షణము మానవలెననియు, కల్లు త్రాగకూడదనియు, అప్పుల చేయవలదనియు, ... చక్కగా నిర్వర్తించుకోవలయుననియు, ... పనివాండ్రను హెచ్చరించెను. మొత్తముమీద మధురలో రూ ౪౫౦౦ లు వచ్చెను.

వింతలు విశేషములు

ఒంటెల కుస్తీ

ముల్తానులో ఒంటెలకుస్తీలు ౧౦ జరిగినవి. అవి కాళ్లు, దంతములు ఉపయోగించి ఒకదానినొకటి పోరాడినవట. ఒంటెలు కుస్తీలో గట్టివని రుజువుచేసెను గాండ్రము ఆవేశము. చాలా ఆశ్చర్యము కొల్పుచుండెను.

చచ్చినబాలుడు బ్రతుకుట

బాపట్లలో ఒక బాలుడు చనిపోయినట్లు అందరును నిర్ధారణచేసికొని శవమును సమాధిచేయుటకు గొనిపోయి అంత్యసంస్కారములను యిట్టి ... శవమును భూస్థాపితముచేయబోవునప్పటికి జీవలక్షణములు కన్పించెను. ఆ బాలుడు యింటికి గొనిపోబడెను.

గ్రేటు బ్రిటను దేశములో సంవత్సరమునకు ౪౫౬౦౦౦౦౦౦౦౦ సిగరెట్లు త్రాగబడుచున్నవి. అందులో స్త్రీలు సుమారు ౪౦౦౦౦౦౦౦౦౦ సిగరెట్లను త్రాగుచున్నారు.

ప్రపంచములో పొడవైన [పింగాణీ] గిన్నెలన్నిటిలోకి చాలా అందమైనది ఒకటిగలదు. దానిని పశువుల ఎముకల బూడిదతో చేసియున్నారు.

మనుష్యుని చప్పుళ్లు స్వరముగాని సంగీతస్వరముగాని ఒక మైలుకంటె పైకిపోవు. అయినను ఒక మోటారు విజిలు శబ్దము ౨ మైళ్ల ఎత్తునకు పోయెనట. ఒక తుపాకి శబ్దము ౯,౦౦౦ అడుగుల ఎత్తుకుపోయెను. కుక్క యొకటి మొఱుగగా ఆశబ్దము ౧౮౦౦ అడుగుల ఎత్తుకుపోయెనట.

నిజాం రాష్ట్ర గ్రామ సమస్యలు

(రంగరా - ర, వామనరావు)

(౧)

'In the Keeping of the Villeges is the cradle of the race,

—Tagoro

గ్రామమే జాతీయ జీవనమునకు పునాది దేశము యొక్క ఎనుబది గ్రామములపైననే ఆధారపడియున్నది. గ్రామజనమే సజావుగా లేకున్న ఎట్లు? నాడే భారతజాతి క్షీణించుచున్నది, సంపద విదేశములకు తరలిపోవ ప్రారంభమైనది. ఆరోగ్యము క్షీణించుచున్నది దారిద్ర్యము తాండవమాడుచున్నది.

ఒకప్పుడు గ్రామజీవనము సౌఖ్యవముగ నుండెనని యు. గ్రామవాసులు ఐకమత్యముతో నుండి తమ గ్రామమును పాలించుకొనుచు తమ అవసరములను తీర్చుకొనుచుండిరనియు చరిత్రకారులకు తెలిసిన విషయమే. ఈ గ్రామ జీవన విధానము బ్రిటిషువారి ప్రభుత్వము మనదేశమున స్థిరపడువరకు చెక్కుచెదరకుండ నిలిచియుండెను. విదేశ ప్రభువుల కేంద్రీకరణ నూతనవిధానముచే క్రమేణ దీనిని నాశనపరచి తమదేశ పద్ధతులను నెలకొల్పిరి. ఇందువలన గ్రామముల స్థితిగతులు మార్పు చెందెను. ఒకప్పుడు ఐకమత్యమునకు నిలయములైన గ్రామములు, పార్టీ తగాదాలకును, అనవసర కలహములకు స్థానములైనవి. గ్రామజీవితము మార్పుచెందుటచే బీదసాదలకు పనిపాటలు లేక పట్టణములకు తరలిపోవుచున్నారు. గృహపరిశ్రమలు నశించినవి, పట్టణములలో విదేశ పద్ధతులపై కర్మాగారములు నెలకొల్పబడుచున్నవి. ఇపుడు పల్లెలు అసహ్యకరమగు స్థితికి వచ్చినవి.

ఈ పరిస్థితిగాంచి కొందరు ప్రముఖులు గ్రామముల అభివృద్ధికై పాటుబడుటకు పూనుకొనిరి. భారత దేశమునందచ్చటచట గ్రామ పునర్నిర్మాణ కేంద్రములు స్థాపింపబడెను. వీనియుద్దేశ్యము గ్రామములను పూర్వపుఔన్నత్యదశకు తెచ్చుటయే. ప్రస్తుతము భారతప్రభుత్వమువారుకూడ ఈవిషయమున శ్రద్ధజూపుచున్నారు. ఇటీవల వంగరాష్ట్రమున ఒక అధికారి నియమింపబడెను. పంజాబులో గతవత్సరమునుండి పని జరుగుచున్నది. సంయుక్త రాష్ట్రములలో తగుశ్రద్ధ జూపబడుచున్నది. ఇంతియకాక వంగరాష్ట్రమునందు శ్రీరవీంద్ర కవీంద్రునిచే స్థాపింపబడిన శాంతినికేతనము మార్గదర్శకముగా నున్నది. ఆంధ్రదేశములో తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో అలమూరునందు శ్రీయుత నృసింహదేవర సత్యనారాయణగారు గత అరు సంవత్సరములనుండి గ్రామముల అభివృద్ధికై ఎనలేని కృషి సలుపుచున్నారు.

కాని మన నిజాం రాష్ట్రమునందు ఇంతవరకట్టి ఆలజడి కలుగలేదు. హైదరాబాదునందలి సహకార కేంద్ర సంఘమువారు ఈవిషయము యొక్క ప్రాముఖ్యతను గ్రహించి నగరమునకు సమీపమున నొక ఆదర్శప్రాయమైన గ్రామమును నెలకొల్పియున్నారు. అంతేకాని ప్రభుత్వమువారుచేయుచున్న పని యేమియు గన్పట్టుటలేదు. దయామయులగు ప్రభుత్వమువారీవిషయమున శ్రద్ధ వహించవలయుననియే గ్రామ సమస్యలగూర్చి కొన్ని వ్యాసములను వ్రాయ సమకట్టితిని. ఇందు గ్రామముల ప్రస్తుతస్థితి విశదపరచి నివారణోపాయములను నాకు తోచినంతవరకు సూచించెదను.

పల్లెటూరి ప్రజలనివేదనము

పెంబర్తి కొలిపాక జాగీర్లలో మాఫీలు

(విలేఖరి)

కాలస్థితి

కొలిపాక ౨౫-౮-౪౩ —

సంక్రాంతితో శారీరకమైన వ్యాధులు సమసిపోవునని యందురు కాని తద్విరుద్ధముగ నిర్పబుచున్నది ఇటీవల వీచుచున్న గాలిచే జ్వరము లెక్కువగుచున్నవి జలుబు చేయుచున్నది

వసూరిలు ఆచటచట వ్యాధి పొడచూపుచున్నవి. అముదపుచేలు బాగావున్నవి. కాని మొన్నటి వర్షములవలన చొప్ప వాములు చెడిపోవుచున్నవి. వేసవికాలములో పశువులకు మేత యెట్లులనని రైతులు వాపోవుచున్నారు. ప్రతివారము అడవికివెడలివంటలుచేసి దేవతకు మ్రొక్కులిడుచున్నారు

భూమి సిస్తుమాఫీ

ఈ గ్రామము జాగీర్దారుగారు రంజాను సెలవులలో విచ్చేసియుండిరి. రైతులు దరఖాస్తులిచ్చుకొనగ పునాసకిస్తులో రూపాయికి ఒక అణా, అబికిస్తులో రూపాయికి రెండణాలు, మాఫీ యిచ్చియున్నారు. సిద్దెంకిఅను జాగీరు గ్రామములో పునాసకిస్తుకు మాత్రమే రూపాయికి రెండణాలు మాఫీ యిచ్చియున్నారు.

ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షుల ఔదార్యము

ఈ ప్రాంతములో పెంబర్తియు, మరికొన్ని గ్రామములను, ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షులగు మహారాజు సర్ కృష్ణప్రసాదు బహదురు జాగీరులో చేరియున్నవి. రైతులు భూమిశిస్తు మాఫీచేయుటకై మొరపెట్టుకొనగ అబికిస్తులో రూపాయికి నాలుగణాలు మినాయించాచేసిరి. కాని ఒక షరతు విధించిరి. ఈతగ్గుదల దేశముఖు, దేశపాండ్యా, మక్తేదారులకును, సంపన్నులగు రైతులకును, ఒసగబడదనిరి. దివాను యిలాకాలో లేనివి ఈ షరతులు.

వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షుల రాక

(విలేఖరి)

చొప్పతిను పురుగు విషయమై

కొలిపాక; ౨౫-౮-౪౩:—

ఈ ప్రాంతములో చొప్పను పురుగుపగిలినదని తెలిసి వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షులు ఇస్మాయిలు అనెడ వేదివ ఆరేయు, జనగామకు విచ్చేసిరి. జనగామలో ఒకరోజు మకాంచేసిరి. కీటక నివారణమునకై యేటి సూచనలు గావించెదరో యని రైతులు కొండంతఆశతో యున్నారు.

హత్యలు, ఉపద్రవములు

జిల్లా పోలీసు వార్తలు

బీదర్ జిల్లాలో కోహీర్ పోలీసుస్టేషనుకు చేరిన ప్రదేశములో రసెలల పరిసర మగ్బూల్ హుస్సేనును అడవి ఎలుకకరచెను రామయ్యఅను అచోటేజీయున ఎంత చికిత్సచేసినను లాభములేకపోయెను విచారణ జరుగుచున్నది

గుల్బర్గా జిల్లాలో చించోలి పోలీసు స్టేషనుకు చేరిన ఇనోల్ గ్రామమందు రఖీయాబీ అనునామె శవము ఒక బావియులో పడియుండగా కనబడెను డాక్టరు పరీక్షింపగా గొంతు పిసుకుటచే ఊపిరియాడక ప్రాణము పోయినట్లున్నదని తోచెను. పోలీసు పరీక్ష జరుగుచున్నది.

ఔరంగాబాదు జిల్లాలో చావు పోలీసుస్టేషనుకు జేరిన చేలపుర ప్రాంతములో మెహబూబ్జీ అను నతడు తన భార్యకు పాలలో విషముకలిపి ఇచ్చినట్లును అందువలన భార్య మరణించినట్లును తెలియుచున్నది. పోలీసు విచారణ యింకను జరుగుచున్నది.

కొమరవెల్లి

అకిరెమువెల్లి

ఈ గ్రామము నల్లగొండజిల్లాలో జనగామ తాలూకాలోచేరినది. పట్టి చేర్యాల ఇచ్చటకు సమీపము ఇచటికి (౨) మైళ్ళదూరమున సుప్రసిద్ధ దేవస్థానమున్నది అది జానారిచే మల్లికార్జునదేవుడు, క్షాత్రజాతివారందరిచే మల్లన్న యనియు, మరికొందరచే మల్లన్న దేవుడనియు, మాదలదేవి, గొల్లకేతమ్మ మగడనియు, నానావిధముల పిలువబడును. పర్వతశిఖరము మూడిమామనుండు, కింద పలురంగులచే అలంకరించబడియున్న, ఒక భీకరాకారమైన విగ్రహముగలదు. ఇది చాలా గొప్పతీర్థస్థలము, మిగుల పురాతనమైన పుణ్యభూమి. ప్రతివత్సరము పుష్యమాసమందు షష్ఠి సంక్రమణముతో ఆరంభమై ప్రతి అదిత్యవారము ఉత్సవము మహాగొప్పగ సాగుచు మహాశివరాత్రితో అంతమగుచున్నది. వేలకొలది యాత్రీకులు ప్రతివత్సరము ఇచ్చటికివిచ్చేసి, దేవునిదర్శించి, తమ మ్రొక్కులు చెల్లించి పోవుచుందురు. నిజాంరాష్ట్రవాసులు మరియు బ్రిటిషు ప్రాంతములవారు పెక్కుదూరమునుండి మార్గమధ్యమున ఎన్ని ఇడుములు గల్గినను ఓర్చుకొని గుంపులు గుంపులుగూడి బండ్లు మొదలగునవారి ఉపకరణములతో భూమియూనిపచందమున వచ్చుచుందురు. కాని వారికెంతయు సజావరవలన సౌఖ్యములేదు. ఏలనన ఇచ్చటి జాతర వ్యవహారములన్నియు అక్రమములు మరియు కష్టతరములై మొరబెట్టుకొనునంత అవకాశము గల్గియున్నవి. ఈకృత్యములు అధికారులచే గలుగుచున్నవు. ఒప్పుకొనుచుందుము గాని అనధికారులవలన జరుగుచున్నవి. ముందు ఈజాతరవిషయమై అనేక రాజకీయ (సర్కారి) నిబంధనలు అమలులోకి తీసుకరాబడు అవసరము కల్గియున్నదని కోరుచు ముగించెదను. మిగత రెండవపత్రికలో విశదీకరించబడును.

దేవుడో దయ్యమో

ఈ గ్రామమందు గాండ్లరాజయ్యఅను (తెలి) వాడొకడు పూర్వమిచ్చట నివసించుచుండెను. అతడు కొన్ని ఋణ ఇబ్బందులచేత గృహమువదిలి హైదరాబాదులో నున్నాడు. అఇల్లుమిగుల పురాతనమై పిశాచాదిభయములకాలవాలమైయున్నదని వేరు చెప్పనవసరములేదు. పూర్వము వీరింటిలో పీరీ ధ్రుచుండెనసియు వకంత మొన్న సాయంత్రము, ఆ ఇంటిచేరువనున్న సయ్యదు గులాంఖాదరు సాహెబ్ బండెరుదార్ (కొలిపాక) అనువారికి రాత్రియందు ఆఇంటిపెరటిలో పెద్దగడ్డము అంగరఖా తొడుకొని జోడితలతో కనబడిగ ఈ మియ్యాసాహెబు నీవెవ్వరనిగద్దించి అడిగెను. తోడనే వివాదము జర్గి ఒకరినొకరు దెబ్బలుకొట్టుకొనుచు భాదరుమియా దేదోయొక యుక్తిచేత విడిపించుకోవలయునని తలచి క్రిందికి వంగియుండగ లేమనంతవరకే ఆగడ్డపు ముసలాయన అదృశ్యుడయ్యెననియు, ఆఇంటి మహమ్మదీయులు [సాయి] మరియు భూత దయ్యమనియు తక్కిన గ్రామవైశ్యులు తదితర హిందువులు ఆఇంటివేల్పు సిరభద్రుడు వెర్రుచున్నాడు దేవుడనియు వాదుకొనుచున్నారు. ఇకముందేమి జర్గగలదో తోచదు. ఇదంతయు షష్ఠగ్రహాటోపఫలమను తాత్పర్యముచే ముగించబడుచున్నది.

ది సెంట్రల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా, లిమిటెడు.

వసూలైన మూలధనము — ౧౬౮,౭౧,౦౦౦
విక్రయించిన మూలధనము — ౧,౬౯౪,౦౦,౦౨౦
౫౦౦,౨౩,౦౦౦

భీమా పద్ధతి

సెంట్రల్ బ్యాంకు సేవింగ్సు బ్యాంకులో డబ్బు దాచుకొను వారి ఉపయోగార్థమై మేము ... అంతకన్నా ఎక్కువ మొత్తము ... రూ ౧౦౦౦ లు ... పాలసీ ...

చెక్కులద్వారా సేవింగ్సు బ్యాంకు లెక్కలనుండి

తీసికొనబడుట

మా కష్టమర్ల యొక్క అనుకూలమునకై క్రొత్త సేవింగ్సు బ్యాంకు ఏర్పాటు పెట్టినాము. అందుండి డబ్బును చెక్కుల ద్వారా తీసికొనవచ్చును.

వివరములకు **ది సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ యిండియా** కు వ్రాయుడు.

రెసిడెన్సీ రోడ్డు, హైదరాబాదు (దక్కన్). జేమ్సు స్ట్రీటు, సికింద్రాబాదు (దక్కన్).

ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫు అస్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడు

సం॥ ౧౮౯౭ లో స్థాపితము.

౧౯౩౮ మార్చి తే ౧ దీకి ముందు క్లైములగు పాలసీలపైన ఏర్పడు ఇంటరిమ్ బోనసులు ఈ క్రిందివిధమున వృద్ధిచేయ బడినవి.

యావజ్జీవితపు భీమాయైనచో	యండోమెంటు భీమాయైనచో
సంవత్సరమునకు	సంవత్సరమునకు
రూ ౧౦౦౦ లకు రూ ౧౮	రూ ౧౦౦౦ లకు రూ౧౫ లు

హెడ్డాఫీసు	అలమ్ భారుచా
యంపైరాఫ్ యిండియా లైఫ్	అండు కంపెనీ
బిల్డింగు బొంబాయి	మానేజర్లు
Head Office	
EMPIRE OF INDIA LIFE	ALLUM BHARUCHA & Co
Building Bombay	Managers

Apply for prospectus to

ప్రాస్పెక్టసు మొదలగు వివరములకు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయుడు

వి. యన్. పురోహిత్
బ్రాంచి సెక్రెటరీ
V. N. PUROHIT
Branch Secretary
Residency, Hyderabad-Deccan

INDEPENDENCE

స్వతంత్రము పొందుటకు

ఉద్యోగపు దాస్యమునుండియు, నిరుద్యోగపు విచారమునుండియు స్వతంత్ర పొందుటకు

స్టార్ ఏజన్సీ తీసికొనుడు.

1. జీతము లేక మంచికమీషను	4. శాశ్వతోద్యోగము
2. పరంపర వేతనము	5. అందరికి ఉపయోగపడు పద్ధతులు
3. ప్రావిడెంటు ఫండు లాభములు	6. మీ జయమునకు కావలసిన వసతులు

మీ విజయము మ్రుద్రిగను

ఫలమనగా — మా పట్టాలు పొద్దుకొనేవు
అశక్తి లాభములు ప్రతి పట్టాకును గలవు
స్వల్పమొత్తము హెచ్చుగ చెల్లించిన, అకస్మాత్ప్రమాదములవలని లాభములుగలవు
మా నిశ్చలత్వము నిస్సందేహము
పాలసీలు పాలిసీనామములో నివ్వబడును

వివరములకు

ది స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా ఐ & జి అస్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

(మదరాసు)

బ్రాంచి హనుమకొండ

ఆతంకనిగ్రహ మాత్రలు

ఇప్పటి బలవర్ధకౌషధములలో కెల్ల శ్రేష్ఠము

ఈమాత్రలు

అజీర్ణరోగము లను పోగొట్టును
నరములకు శక్తినిచ్చును
జ్ఞాపకశక్తి మనస్సునకు నిచ్చును
రక్తమును శుద్ధిజేసి వృద్ధిజేయును
బలమును ...
...
ఇంకను అనేక లాభములు గలవు.

౩౨ మాత్రలుగల డబ్బా ౧కి వెల ౧ ౦ ౦
ఇతర వివరములకు నేము ఉచితముగా ...
... ప్రత్యేకమును

కామశాస్త్రము

చదువుడు

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసీ,
26 బ్రాడ్వే మద్రాసు

విత్తనములు

వర్ష, చలికాలముల కొరకు నమ్మకమైన విత్తనములు అమ్మబడును త్వరగా ఆర్డరులు పంపుడు తోటలువేయు విషయమున సలహా ఉచితముగా యివ్వబడును

ఎం ఆర్ సిద్దరామయ్య
తోటవ్యవసాయ నిపుణుడు
(మాజీ హార్టికల్చరల్ సర్వే ఆఫీసర్ సర్కారెఆలీ)
ది పాయనీర్ హార్టికల్చరల్ యినిస్టిట్యూట్
౧౯౩, రెసిడెన్సీ రోడ్డు, హైదరాబాద్.

6610 ఇమాంబావిడీ సికింద్రాబాద్

వచ్చినవి రామదాసు నాటకము సెట్టు వచ్చినవి

తెలుగు డ్రామాలో ... పూర్తి డ్రామా ...
... ద్వారా పంపబడును

ఆడ్రను — ... చిమల్గికర్
గౌలిగూడ హైదరాబాదు (దక్కను)

శ్రీ కృష్ణాభవను హోటల్

ఆబిడ్ బిల్డింగు హైదరాబాదు

... ఫలాహారములు ...
...
...

Krishna Bhavan

వర్తకులకు లాభము

గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటనవేయించి మీవ్యవహారమునందు లాభముపొందుడు. ఈపత్రిక నిజాం రాష్ట్రమునందంతటను బ్రిటిషిండియాయందును విరివిగాప్రచారముచేయుచున్నది. ప్రకటనరేట్ల వివరములకు:—"మేనేజరు గోలకొండపత్రిక హైదరాబాదు, అని వ్రాయుము.

REG. No. N. 45

Reg. No. M. 218

STAMP

Printed and published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy.